

Jaartal / nummer
2011 / 110

Naam
Verordening maatschappelijke ondersteuning 2012

Publicatiedatum
18 maart 2011

Opmerkingen

- **Vaststelling** van de verordening bij raadsbesluit van 9 november 2011 (raadsvoorstel nummer 129/2011).
In de verordening is de **inwerkingtreding**, conform art. 47, bepaald op **1 januari 2012**.

Gelijktijdig:

- **Intrekking** van de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2009, (GB04-041);

- **Toelichting op de verordening**

Aantal bladzijden / verkoopprijs
33 / € 1,65

VERORDENING MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2012.

De raad van de gemeente Nijmegen,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2011.

gelet op de artikelen 5, 15 eerste lid en 19 eerste lid van de Wet maatschappelijke ondersteuning; overwegende dat het noodzakelijk is om bij verordening regels te stellen met betrekking tot de invulling van de plicht tot compenseren van de beperkingen die een persoon als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 4°, 5° en 6° in de Wet maatschappelijke ondersteuning, ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie;

Besluit:

vast te stellen de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2012:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop gebaseerde nadere regelgeving wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet maatschappelijke ondersteuning
- b. Compensatieplicht: De plicht van het College aan personen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie teneinde hen in staat te stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Daarbij legt artikel 4 van de wet het College de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden en dat in het individuele geval maatwerk is.
- c. Beperkingen: moeilijkheden die een persoon heeft met het uitvoeren van activiteiten.
- d. Psychosociaal probleem: een situatie van verlies van zelfstandigheid en, met name, een gebrek aan mogelijkheden tot deelname aan het maatschappelijk verkeer, veroorzaakt door belemmeringen die iemand ondervindt in zijn relatie met anderen, met zijn sociale omgeving.
- e. Mantelzorger: een persoon, die mantelzorg verleent als bedoeld in artikel 1, lid 1, onder b. van de wet;
- f. Zelfredzaamheid: het lichamelijk, verstandelijk, geestelijk of financiële vermogen om voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken;
- g. Maatschappelijke participatie: normale deelname aan het maatschappelijke verkeer, te weten het voeren van een huishouden, het normale gebruik van de woning; het zich in en om de woning verplaatsen; het zich zodanig verplaatsen dat aansluiting wordt gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen; het ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier deel te nemen aan het lokale maatschappelijke leven;
- h. Algemene voorziening: een voorziening die wordt geleverd op basis van directe beschikbaarheid, een beperkte toegangsbeoordeling en die een snelle, regelarme en adequate oplossing biedt voor de beperkingen die een persoon ondervindt;
- i. Individuele voorziening: een voorziening die individueel wordt aangeboden indien een algemene voorziening geen adequate oplossing biedt;
- j. Eigen bijdrage of eigen aandeel in de kosten: een door het college van burgemeester en wethouders vast te stellen bijdrage, die bij de verstrekking van een voorziening in natura, een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget betaald moet worden en waarop de regels van het Besluit maatschappelijke ondersteuning van toepassing zijn;
- k. Voorziening in natura: een voorziening die in eigendom, in bruikleen, in huur of in de vorm van persoonlijke dienstverlening wordt verstrekt;
- l. Persoonsgebonden budget: een geldbedrag waarmee de aanvrager een of meer aan hem te verlenen individuele voorzieningen kan verwerven en waarop de in deze verordening en het Beleidsregels voorzieningen MO te stellen regels van toepassing zijn;
- m. Financiële tegemoetkoming: een tegemoetkoming in de kosten van een voorziening welke kan worden afgestemd op het inkomen van de aanvrager;
- n. Algemeen gebruikelijk: naar geldende maatschappelijke normen tot het gangbare

gebruiks- dan wel bestedingspatroon van een persoon als de aanvrager behorend;

o. Meerkosten: kosten van een mogelijk krachtens de wet te verlenen voorziening, voorzover dit deel van de kosten uitgaat boven voor die persoon als algemeen gebruikelijk te beschouwen kosten van een dergelijke voorziening;

p. Huisgenoot: iedere meerderjarige met wie de aanvrager duurzaam gemeenschappelijk een woning bewoont;

q. Budgethouder: een persoon aan wie ingevolge deze verordening een persoonsgebonden budget is toegekend en die aan het college verantwoording over de besteding van het persoonsgebonden budget verschuldigd is;

r. Leefeenheid: Een eenheid bestaande uit gehuwden die al dan niet tezamen met één of meer minderjarige ongehuwden duurzaam een huishouden voeren, dan wel een ongehuwde meerderjarige die met één of meer minderjarige ongehuwden duurzaam een huishouden voert, waarbij onder gehuwden ook worden verstaan ongehuwd samenwonenden en andere volwassenen die met elkaar en/of met kinderen samenwonen.

Artikel 2 Doelgroep

De doelgroep van deze verordening zijn personen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem voor wie ondersteuning noodzakelijk is ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer, zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 onder g. 5° en 6°, onverminderd het bepaalde in artikel 12.

Artikel 3 Compensatieplicht

1. Het college biedt personen uit de doelgroep bedoeld in artikel 2 voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

2. De voorziening zoals bedoeld in lid 1 is:

- a. in overwegende mate op het individu is gericht waarbij rekening wordt gehouden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorziening;
- b. langdurig noodzakelijk om de beperkingen die de persoon zoals bedoeld in artikel 2 ondervindt op het gebied van het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en het lokaal medemensen ontmoeten, op te heffen of te verminderen;
- c. naar objectieve maatstaven gemeten aan te merken als de goedkoopst adequate voorziening.

Artikel 4 Algemene weigeringsgronden

Geen voorziening wordt toegekend:

- a. indien de voorziening voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk is;
- b. voor zover bij of krachtens enige andere wettelijke regeling aanspraak op de voorziening bestaat;
- c. indien de aanvrager zelf in staat is om de beperkingen op te heffen;
- d. voor zover de ondervonden problemen bij het normale gebruik van de woning voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen;
- e. voor zover de aanvraag betrekking heeft op kosten die de belanghebbende voorafgaand aan het moment van aanvragen of het moment van beschikken heeft gemaakt en niet meer is na te gaan of deze voorziening noodzakelijk was en als goedkoopst-compenserend aan te merken valt.
- f. indien een voorziening als waarop de aanvraag betrekking heeft reeds eerder krachtens deze verordening is verstrekt en de normale afschrijvingsduur van dat middel nog niet is verstreken, tenzij het eerder vergoede of verstrekte middel verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de aanvrager zijn toe te rekenen.
- g. indien de aanvrager niet zijn hoofdverblijf heeft in de gemeente Nijmegen, zoals bedoeld in de artikelen 10, eerste lid en 11 Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 5 Beleidsregels en Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning

Ter uitvoering van deze verordening stelt het college in de Beleidsregels voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning (MO) nadere regels over de voorzieningen en de vorm waarin deze kunnen worden verstrekt. De hoogte van de financiële tegemoetkoming en de hoogte van het persoonsgebonden budget worden geregeld in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning.

HOOFDSTUK 2. VORM VAN DE TE VERSTREKKEN VOORZIENINGEN.

Artikel 6 Vorm voorziening

1. De voorziening kan worden aangeboden door het college in de vorm van een financiële tegemoetkoming, in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget.
2. Het college bepaalt in welke vorm de voorziening wordt verstrekt onverminderd het bepaalde in artikelen 8 en 9 lid 1c.

Artikel 7 Vrijheid van keuze

1. Indien de voorziening in natura wordt aangeboden door het college, biedt het college personen die aanspraak hebben op een voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar persoonsgebonden budget.
2. Geen persoonsgebonden budget wordt aangeboden als hiertegen, naar het oordeel van het college overwegende bezwaren bestaan.

Artikel 8 Financiële tegemoetkoming.

Bij verstrekking van een financiële tegemoetkoming worden de toepasselijke verplichtingen zoals genoemd in de Beleidsregels en het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning voorzieningen MO in de beschikking opgenomen.

Artikel 9 Persoonsgebonden budget.

1. Op het persoonsgebonden budget zoals genoemd in artikel 6 van de wet, zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
  - a. een persoonsgebonden budget wordt alleen verstrekt ten aanzien van individuele voorzieningen;
  - b. de omvang van het persoonsgebonden budget, behoudens het budget als bedoeld in artikel 15, is de tegenwaarde van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate te verstrekken voorziening in natura, indien nodig aangevuld met een vergoeding voor instandhoudingskosten, zoals vastgelegd in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning voorzieningen MO;
  - c. de wijze waarop het persoonsgebonden budget wordt vastgesteld wordt door het college vastgelegd in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning voorzieningen MO.
2. Het college gaat steekproefsgewijs na of het verstrekte persoonsgebonden budget besteed is aan het doel waarvoor het verstrekt is. De budgethouder is verplicht de daarvoor noodzakelijke stukken, zoals genoemd in het Beleidsregels voorzieningen MO, op verzoek van het college per omgaande te verstrekken.
3. Na ontvangst van de in het vorige lid bedoelde bescheiden wordt door het college beoordeeld of er aanleiding bestaat het persoonsgebonden budget geheel of ten dele terug te vorderen of te verrekenen.

Artikel 10 Eigen bijdragen en eigen aandeel

Bij het verstrekken van individuele voorzieningen zoals bedoeld in hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 van de verordening is de aanvrager een eigen bijdrage of eigen aandeel verschuldigd. Het college regelt in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning de omvang van deze eigen bijdrage of eigen aandeel, met inachtneming van het landelijk Besluit maatschappelijke ondersteuning.

HOOFDSTUK 3. HULP BIJ HET HUISHOUDEN.

Artikel 11 Vormen van hulp bij het huishouden.

De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het voeren van een huishouden, te verstrekken voorziening kan bestaan uit:

- a. een algemene voorziening waaronder algemene hulp bij het huishouden;
- b. hulp bij het huishouden in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan hulp bij het huishouden.

Artikel 12 Primaat van de algemene hulp bij het huishouden.

1. Een persoon zoals bedoeld in artikel 2 van de verordening en een persoon zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g. onderdeel 4 van de wet kan voor de in artikel 11 onder a. genoemde voorziening in aanmerking worden gebracht indien:

- a. aantoonbare beperkingen of
- b. problemen bij het uitvoeren van de mantelzorg, het zelf uitvoeren van een of meer huishoudelijke taken onmogelijk maken en de algemene hulp bij het huishouden dit snel en adequaat kan oplossen.

2. De in artikel 12 lid 1 genoemde persoon kan voor de in artikel 11 onder b. en c. vermelde voorzieningen in aanmerking worden gebracht als

- a. de in het eerste lid genoemde voorziening een onvoldoende oplossing biedt of
- b. niet beschikbaar is.

Artikel 13 Gebruikelijke zorg.

In afwijking van het gestelde in artikel 12 komt een persoon als bedoeld in artikel 12 lid niet in aanmerking voor hulp bij het huishouden als tot de leefeenheid waar deze persoon deel van uitmaakt een of meer huisgenoten behoren die wel in staat zijn het huishoudelijk werk te verrichten.

Artikel 14 Omvang van de hulp bij het huishouden.

De omvang van de hulp bij het huishouden wordt uitgedrukt in uren per week.

Artikel 15 Omvang van het persoonsgebonden budget.

Het bedrag per uur dat in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, wordt jaarlijks door het college vastgesteld en vastgelegd in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 16

Het bepaalde in de artikelen 3 lid 2 sub b en 4 sub a is niet van toepassing op hoofdstuk 3 van de verordening.

HOOFDSTUK 4. WOONVOORZIENINGEN.

Artikel 17 Vormen van woonvoorzieningen.

De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het voeren van een huishouden, te verstrekken woonvoorziening kan bestaan uit:

- a. een algemene woonvoorziening;
- b. een woonvoorziening in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een woonvoorziening;
- d. een financiële tegemoetkoming in de kosten van een woonvoorziening.

Artikel 18 Primaat algemene woonvoorzieningen en recht op individuele woonvoorzieningen.

1. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 17, onder a. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien aantoonbare beperkingen een aanpassing aan de woning noodzakelijk maken en de algemene woonvoorziening dit snel en adequaat kan oplossen.

2. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 17, onder b. c. en d. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien de in het vorige lid genoemde oplossing niet aanwezig is of niet tot een snelle en adequate oplossing leidt.

Artikel 19 Soorten individuele woonvoorzieningen.

1. De in artikel 17 onder b., c. en d. genoemde voorzieningen kunnen bestaan uit:
  - a. een tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten;
  - b. een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening;
  - c. een niet bouwkundige of niet woontechnische woonvoorziening;
  - d. een uitruimte;
  - e. een tegemoetkoming in verband met huurderiving;
  - f. een tegemoetkoming voor de kosten van tijdelijke huisvesting;
  - g. een tegemoetkoming voor het verwijderen van voorzieningen;
  - h. een tegemoetkoming voor de kosten van reparatie, keuring en onderhoud van een voorziening.
2. De voorziening zoals bedoeld in het eerste lid kan ook worden toegekend indien sprake is van een woonwagen of een woonschip in de zin van de Huisvestingswet.

Artikel 20 Verstrekken individuele woonvoorzieningen.

1. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder a. in aanmerking worden gebracht wanneer aantoonbare beperkingen het normale gebruik van de woning belemmeren. Artikel 4 sub f. is hierbij niet van toepassing.
2. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder b. en c. in aanmerking worden gebracht wanneer de in het eerste lid genoemde voorziening niet adequaat is vanwege medische redenen of andere persoonlijke, waaronder financiële en/of sociale omstandigheden, of verhuizen niet realiseerbaar is, of wanneer het gelet op het verschil tussen de kosten van voorziening als genoemd onder artikel 19, lid 1 onder b. en c. in vergelijking met de kosten als genoemd onder artikel 19, lid 1 onder a. van de betreffende persoon in redelijkheid niet gevergd kan worden om te verhuizen. Het college stelt hierin nadere beleidsregels vast.
3. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder d. in aanmerking worden gebracht wanneer sprake is van een op basis van aantoonbare beperkingen aanwezige gedragsstoornis met ernstig onttremd gedrag tot gevolg waarbij alleen het zich kunnen afzonderen kan leiden tot een situatie waarin deze persoon tot rust kan komen.
4. De eigenaar van een aangepaste woning, kan voor de duur van maximaal zes maanden in aanmerking komen voor een voorziening als bedoeld in artikel 19 lid 1 onder e.
5. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder f. in aanmerking worden gebracht wanneer er sprake is van tijdelijke huisvesting in verband met het aanpassen van bestaande of nog te betrekken woonruimte.
6. De eigenaar van een aangepaste woning, kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder g. in aanmerking komen indien een aanpassing zoals bedoeld in artikel 19 lid 1, onder b. verwijderd moet worden uit de woning.
7. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor een voorziening als bedoeld in artikel 19, lid 1 onder h. in aanmerking worden gebracht voor de kosten van onderhoud, keuring of reparatie van een op grond deze verordening toegekende voorziening.

Artikel 21 Primaat van de losse woonunit.

Indien een bouwkundige woonvoorziening bestaat uit een aanbouw aan of een aanzienlijke verbouwing van een woning die niet het eigendom is van een verhuurder, die bereid is de aangepaste woning blijvend ter beschikking te stellen van personen die op basis van aantoonbare beperkingen behoefte hebben aan een dergelijke woning, zal het college een herplaatsbare losse woonunit verstrekken indien daartegen geen bezwaren van overwegende aard bestaan.

Artikel 22 Uitsluitingen.

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op het treffen van voorzieningen aan AWBZ-instellingen, hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantiewoningen, recreatiewoningen, kamerverhuur en specifiek op gehandicapten en ouderen gerichte woongebouwen voor wat betreft voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten of voorzieningen die bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten meegenomen kunnen worden.

Artikel 23 Hoofdverblijf.

1. Een woonvoorziening wordt slechts verleend indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of op korte termijn zal hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen.
2. In afwijking van het gestelde in het eerste lid kan een woonvoorziening getroffen worden voor het logeerbaar maken van één woonruimte indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ-instelling.
3. De aanvraag voor het logeerbaar maken wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.
4. De woonvoorziening betreft slechts het logeerbaar maken van de in het tweede lid bedoelde woonruimte met een door het college in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning voorzieningen MO vast te leggen maximumbedrag.
5. Onder logeerbaar maken wordt verstaan dat de aanvrager de woning, de woonkamer, de badkamer, de slaapkamer en een toilet kan bereiken.

Artikel 24 Weigeringsgronden woonvoorziening.

1. De aanvraag voor een woonvoorziening als bedoeld in dit hoofdstuk wordt geweigerd indien:
  - a. de noodzaak tot het treffen van de woonvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe op grond van belemmeringen bij het normale gebruik van de woning geen aanleiding bestond en er geen andere belangrijke reden aanwezig was;
  - b. de aanvrager niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor tevoren schriftelijk toestemming is verleend door het college;
  - c. deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren, het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders, het aanbrengen van een opstelplaats bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte en extra trapleuningen;
  - d. de aanvrager voor het eerst zelfstandig gaat wonen, verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, verhuisd is naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, of er in de verlaten woonruimte geen problemen met het normale gebruik van de woning zijn ondervonden.
  - e. de noodzaak tot het treffen van een voorziening het gevolg is van achterstallig onderhoud aan de woning;
  - f. de voorziening slechts strekt ter renovatie of ter aanpassing aan de eisen van de tijd.
2. Het bepaalde in lid 1, onder d. is slechts van toepassing op de in artikel 19, lid 1 onder a. genoemde voorziening.

Artikel 25 Verhuizing bij verandering werkkring en wijziging van gezinsomstandigheden.

Het bepaalde in artikel 24 onder a. is niet van toepassing indien de verhuizing plaatsvindt als gevolg van het aanvaarden van een werkkring in een andere gemeente of als gevolg van een wijziging in de gezinsomstandigheden.

Artikel 26 Terugbetaling bij verkoop.

De eigenaar-bewoner, die krachtens deze verordening een woonvoorziening heeft ontvangen die leidt tot een nader door het college vast te stellen bedrag aan waardevermindering van de woning, dient bij verkoop van deze woning binnen een periode van 10 jaar na gereedmelding van de voorziening, het bedrag aan waardevermindering, terug te betalen.

De hoogte van het bedrag aan waardevermindering wordt door het college vastgelegd in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning.

HOOFDSTUK 5. HET ZICH LOKAAL VERPLAATSEN PER VERVOERMIDDEL.

Artikel 27 Vormen van vervoersvoorzieningen

De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het zich lokaal verplaatsen te verstrekken voorziening kan bestaan uit:

- a. een algemene voorziening;

- b. een vervoersvoorziening in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een vervoersvoorziening.
- d. een financiële tegemoetkoming in de kosten van een vervoersvoorziening.

Artikel 28 Het recht op een voorziening

1. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 27, onder a. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien aantoonbare beperkingen het gebruik van het openbaar vervoer of het bereiken van het openbaar vervoer onmogelijk maken.
2. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 27, onder b. c. en d. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien de in het vorige lid genoemde oplossing niet aanwezig is of niet tot een snelle en adequate oplossing leidt.

Artikel 29 Algemeen gebruikelijke vervoersvoorzieningen

Indien het inkomen van een ongehuwde persoon of het gezamenlijk inkomen van gehuwde personen meer bedraagt dan de inkomensgrens zoals vastgelegd in het Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning, wordt het bezit van een personenauto algemeen gebruikelijk geacht, zodat een auto of een met een auto vergelijkbare voorziening en de daarmee samenhangende gebruiks- en onderhoudskosten niet in aanmerking komen voor verstrekking of vergoeding.

Artikel 30 Omvang in gebied en in kilometers.

1. Bij de te verstrekken vervoersvoorziening wordt ten aanzien van de vervoersbehoefte ten behoeve van maatschappelijke participatie uitsluitend rekening gehouden met de verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag, tenzij zich een uitzonderingssituatie voordoet waarbij het gaat om een bovenregionaal contact, dat uitsluitend door de aanvrager zelf bezocht kan worden, terwijl het bezoek voor de aanvrager noodzakelijk is om dreigende vereenzaming te voorkomen.
2. De te verstrekken vervoersvoorziening zal maatschappelijke participatie door middel van lokale verplaatsingen met tenminste een omvang per jaar van 1500 tot 2000 kilometer mogelijk maken.

Artikel 31 Keuringskosten gehandicaptenparkeerkaart

1. Onder een voorziening zoals bedoeld in artikel 27 onder c worden mede begrepen de kosten van een medische keuring in verband die bij de aanvraag van een gehandicaptenparkeerkaart zoals bedoeld in de Regeling Gehandicaptenparkeerkaart (Stcrt. 130, 10 juli 2001).
2. De kosten bedoeld in het eerste lid worden slechts vergoed indien de gehandicaptenparkeerkaart wordt verstrekt.

HOOFDSTUK 6. VERPLAATSEN IN EN OM DE WONING.

Artikel 32 Vormen van rolstoelvoorzieningen.

De door het college, ter compensatie van beperkingen bij het verplaatsen in en om de woning dan wel voor sportbeoefening te verstrekken voorziening kan bestaan uit:

- a. een algemene voorziening waaronder een algemene rolstoelvoorziening;
- b. een rolstoelvoorziening in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een rolstoelvoorziening;
- d. een persoonsgebonden budget te besteden aan een sportvoorziening.

Artikel 33 Primaat algemene rolstoelvoorziening bij incidenteel rolstoelgebruik en sportvoorziening.

1. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 32, onder a. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien aantoonbare beperkingen incidenteel zittend verplaatsen in en om de woning noodzakelijk maken en hulpmiddelen die verstrekt worden op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of een andere wettelijke regeling geen adequate oplossing bieden.
2. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 32, onder b. en c. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien aantoonbare beperkingen dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning noodzakelijk maken en hulpmiddelen die verstrekt worden op

grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of een andere wettelijke regeling geen adequate oplossing bieden.

3. Een persoon uit de doelgroep zoals bedoeld in artikel 2 kan voor de in artikel 32, onder d. vermelde voorziening in aanmerking worden gebracht indien aantoonbare beperkingen sportbeoefening zonder sportvoorziening onmogelijk maken.

Artikel 34 Aanspraak op rolstoelvoorzieningen voor AWBZ-bewoners

In uitzondering op het gestelde in artikel 33, lid 2 komt een persoon die verblijft in een op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen erkende instelling uitsluitend voor een rolstoel in aanmerking indien hij geen recht heeft op een rolstoel, verstrekt op grond van de AWBZ.

HOOFDSTUK 7. HET VERKRIJGEN VAN VOORZIENINGEN EN HET MOTIVEREN VAN BESLUITEN

Artikel 35 Wijze van aanvragen

1. Een aanvraag dient te worden ingediend door middel van een door het college ter beschikking gesteld formulier.
2. Het college kan besluiten om ambtshalve een aanvraag in te dienen.

Artikel 36 Relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

De aanvraag dient te worden ingediend bij het loket Zorg en Inkomen van de gemeente Nijmegen, bij welk loket zowel aanvragen voor voorzieningen inzake de wet alsook aanvragen zorg inzake de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten kunnen worden ingediend.

Artikel 37 Inlichtingen, onderzoek, advies.

1. Het college is bevoegd om, voor zover dit van belang kan zijn voor de beoordeling van het recht op een voorziening, degene door wie een aanvraag is ingediend:
  - a. op te roepen in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en hem te ondervragen;
  - b. op een door het college te bepalen plaats en tijdstip door een of meer daartoe aangewezen deskundigen te doen ondervragen en/of onderzoeken.
2. Het college kan een onafhankelijke medisch adviseur om advies vragen indien het college dat wenselijk vindt of indien de aanvrager verzoekt om een second opinion.
3. Een aanvrager is verplicht aan het college of de door hen aangewezen adviesinstantie die gegevens te verschaffen of te doen verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag.
4. Bij de advisering zoals genoemd in het eerste lid wordt door de adviseur gebruik gemaakt van de systematiek zoals neergelegd in de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments, de zogenaamde ICF classificatie.
5. Het college kan een andere dan de in lid 2 genoemde adviesinstantie aanwijzen om een second opinion te geven over de adviesvraag indien daartoe naar het oordeel van het college aanleiding bestaat.

Artikel 38 Samenhangende afstemming.

Om de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend af te stemmen op de situatie van de aanvrager laat het college onderzoek verrichten naar de situatie van de aanvrager.

Artikel 39 Wijzigingen in de situatie

Degene aan wie krachtens deze verordening een voorziening is verstrekt, is verplicht aan het college mededeling te doen van feiten en omstandigheden, waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op het recht op een voorziening.

Artikel 40 Intrekking van een besluit tot verlening van een voorziening

Het college kan een beschikking genomen op grond van deze verordening geheel of gedeeltelijk intrekken indien:

- a. niet (meer) is voldaan aan de voorwaarden gesteld bij of krachtens deze verordening;
- b. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en een andere beslissing zou zijn genomen indien de juiste gegevens bekend waren geweest

- c. blijkt dat de financiële tegemoetkoming of het persoonsgebonden budget binnen zes maanden na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van het middel waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden;
- d. anderszins de financiële tegemoetkoming of het persoonsgebonden budget ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
- e. op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst of verbintenis alsnog een vergoeding voor de voorziening is verstrekt;

Artikel 41 Terugvordering

1. Het college kan de op grond van deze verordening verstrekte persoonsgebonden budget of financiële tegemoetkoming, geheel of gedeeltelijk terugvorderen wegens onverschuldigde betaling indien zij het besluit waarbij deze voorziening is toegekend geheel of gedeeltelijk hebben ingetrokken ingevolge artikel 40.

2. Het college kan hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald terugvorderen.

Artikel 42 Verrekening

Indien op grond van artikel 40 en 41 de voorziening geheel of gedeeltelijk is ingetrokken en teruggevorderd kan een in enige periode onverschuldigd betaalde financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget worden verrekend met de in een volgende periode te verstrekken financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget indien het een periodieke verstrekking betreft.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 43 Afwijken van bepalingen/hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de persoon die beperkingen ervaart afwijken van de bepalingen in deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 44 Beslissing college in gevallen waarin de verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 45 Indexering

Het college kan jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en het hierop gebaseerde Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning genoemde bedragen verhogen of verlagen conform de ontwikkelingen van de prijsindex volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Artikel 46 Periodieke evaluatie gemeentelijk beleid en bijstelling verordening

Het door het gemeentebestuur gevoerde beleid wordt eenmaal per jaar geëvalueerd. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft wordt deze verordening aangepast.

Artikel 47 Citeertitel; inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening maatschappelijke ondersteuning 2012.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2012.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 9 november 2011,

de voorzitter,

de raadsgriffier,

mr. Th.C. de Graaf

mevr. drs. M.M.V. Mientjes

Toelichting op de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Nijmegen (2012)

1. Algemene toelichting

1.1 Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning is een relatief jonge wet, waarmee gemeenten de opdracht hebben gekregen om kwetsbare inwoners door middel van voorzieningen te ondersteunen, waardoor zij:

1. een huishouden kunnen voeren;
2. zich in en om de woning kunnen verplaatsen;
3. zich lokaal kunnen verplaatsen;
4. medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden kunnen aangaan.

Binnen de wet wordt dit de 'compensatieplicht' genoemd. De gemeente heeft in de wet de opdracht meegekregen om regels te stellen voor de wijze waarop zij invulling geeft aan deze compensatieplicht. De gemeentelijke verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning geeft invulling aan deze opdracht. Recente jurisprudentie, doorontwikkeling van de Wmo en de noodzaak tot kostenbeheersing maken het actualiseren van de verordening maatschappelijke ondersteuning (2010) noodzakelijk.

Deze verordening is daarom aangepast aan de jurisprudentie Wmo en geeft tevens invulling aan het coalitieakkoord *Werken aan een duurzame toekomst* voor wat betreft het (meer) inkomensafhankelijk maken van de individuele voorzieningen. De mogelijkheid tot het opleggen van een eigen bijdrage/eigen aandeel is uitgebreid. Was het voorheen alléén mogelijk een eigen bijdrage/eigen aandeel op te leggen bij hulp bij het huishouden, nu is dat ook mogelijk bij woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en sportvoorzieningen.

Alle bedragen, financiële grenzen en bijbehorende regelgeving worden opgenomen in een Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Nijmegen.

1.2 Voorliggende voorzieningen

In de Wmo worden voorzieningen voor wonen, welzijn en zorg samengebracht. Deze verordening heeft alleen de individuele voorzieningen als onderwerp. Algemene welzijns-, woon- en zorgvoorzieningen vallen buiten de reikwijdte van deze verordening. Indien aanwezig en beschikbaar worden zij als voorliggende voorzieningen beschouwd voor de individuele voorziening. De mogelijkheid bestaat om een individuele voorziening collectief aan te bieden. Het verschil met een algemene voorziening is dat voor de individuele voorziening altijd een individuele maatwerk beoordeling van de passendheid van de voorziening wordt gemaakt.

1.3 Compensatieplicht

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt gevormd door het begrip compensatieplicht. Het begrip compensatieplicht, aanvankelijk genoemd 'compensatiebeginsel' is afkomstig van de Raad voor de Volksgezondheid en de Zorg. De raad is van mening dat de wettelijke aanspraak op maatschappelijke ondersteuning moet worden gerelateerd aan aard en ernst van de beperking(en) van mensen.

Gemeenten zijn verplicht om te zorgen voor compensatie van deze beperking(en). En wel zodanig dat de burger met een beperking in een gelijkwaardige uitgangspositie wordt gebracht ten opzichte van de burger zonder beperking(en). De gemeente heeft hierin een resultaatsverplichting.

In de verordening is dit opgenomen als compensatieplicht. Dit brengt tot uitdrukking dat de gemeente de opdracht heeft om: "personen met een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie teneinde hen in staat te stellen maatschappelijk te participeren".

De gemeente mag zelf bepalen welke voorzieningen zij aanbiedt om het wettelijk vastgestelde doel/resultaat te bereiken.

Om recht te doen aan het uitgangspunt dat daar waar mogelijk een beroep gedaan wordt op de eigen verantwoordelijkheid van burgers, moet het mogelijk zijn om aan de aanspraak op ondersteuning te toetsen op inkomen en overig financieel vermogen. Door de aanspraak op ondersteuning niet te

verankeren in een verplichting om bepaalde met name te noemen voorzieningen te verstrekken (zorgplicht), maar te omschrijven in termen van het te bereiken resultaat (compensatieplicht), kan onzekerheid ontstaan over wat nu precies als recht geldt.

Onder zelfredzaamheid wordt in dit verband verstaan het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken.

Onder maatschappelijke participatie wordt in ieder geval verstaan het kunnen voeren van een huishouden, het normale gebruik van een woning, het zich in en om de woning kunnen verplaatsen, zich kunnen verplaatsen zodat aansluiting kan worden gevonden bij regionale en landelijke vervoerssystemen; het kunnen ontmoeten van andere mensen en het onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het lokale sociaal-maatschappelijk leven. Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag dient om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.

De normering van de voorzieningen wordt op het lokale niveau bepaald met inachtneming van alle bepalingen over de totstandkoming van het lokale beleid en de betrokkenheid van burgers en cliënten. De wet draagt de gemeente niet op om steeds individuele voorzieningen te treffen. Het is ook mogelijk ondersteuningsvragen in te vullen met algemene voorzieningen. Dit zijn vaak de bestaande welzijns- en zorgvoorzieningen, maar ook woonvoorzieningen.

Kenmerkend voor algemene voorzieningen is dat zij laagdrempelig en zonder uitgebreide toegangsbeoordeling, dicht bij de burger zijn georganiseerd. Deze voorzieningen worden bij voorkeur niet door de gemeente uitgevoerd.

De hoofdstukken 1 en 2 bevatten algemene bepalingen en beschrijven de vorm van de te verstrekken voorzieningen.

De verschillende verstrekkingenterreinen worden in de afzonderlijke hoofdstukken 3 tot en met 6 behandeld. De laatste hoofdstukken zijn gereserveerd voor procedurele aspecten.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Ad a.

Deze bepaling spreekt voor zich; zie ook de in artikel 43 van de Wet maatschappelijke ondersteuning opgenomen citeertitel van de wet.

Ad b.

De compensatieplicht is één van de kernbepalingen van de Wmo. De compensatieplicht is vastgelegd in artikel 4 Wmo. In het amendement dat heeft geleid tot opname van de compensatieplicht (TK 2005-2006, 30 131, nr. 65) is de strekking van de compensatieplicht als volgt omschreven: "het nieuw geformuleerde artikel strekt ertoe de algemene verplichting aan gemeenten op te leggen om beperkingen in de zelfredzaamheid op het gebied van het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning en om zich lokaal per vervoermiddel te verplaatsen, weg te nemen."

De Wmo maakt niet duidelijk op welke wijze de gemeente invulling kan en mag geven aan de compensatieplicht. Het is naar het oordeel van de CRvB - gelet op de artikelen 3 en 5 Wmo - in beginsel aan de gemeenteraad en - gelet op artikel 4 Wmo - aan het college om te bepalen op welke wijze invulling wordt gegeven aan de in artikel 4 Wmo bedoelde compensatie. De rechter dient de keuze(n) die de gemeenteraad en het college daarbij hebben gemaakt in beginsel te respecteren, onverminderd de rechtsplicht van het college om in elk concreet geval een voorziening te treffen die zich kwalificeert als compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie (zie o.a. CRvB 10-12-2008, nr. 08/3206 WMO en CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO).

Ad c.

Bij "mensen met een beperking" gaat het om mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Het gaat hier in alle gevallen om kenmerken van een persoon. Men is bijvoorbeeld door ouderdom slecht ter been geworden, is van kinds af aan zintuiglijk gehandicapt, of heeft door ziekte of door een ongeval een of meer lichaamsfuncties verloren.

Uit vaste CRvB-jurisprudentie volgt dat de doelgroep die in aanmerking kan komen voor maatschappelijke ondersteuning is verbreed ten opzichte van de doelgroep die in aanmerking kon komen voor voorzieningen ingevolge de WVG, nu deze doelgroep van de Wmo ook personen met een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem omvat. De verordeningsbepaling die de doelgroep voor een voorziening beperkt tot personen die als gevolg van ziekte of gebrek beperkingen ondervinden, is strijdig met die verbreding en in zoverre in strijd met de Wmo.

Ad d.

Het begrip psychosociaal probleem is vanuit de AWBZ in de Wmo opgenomen, maar inmiddels als "grondslag" uit de AWBZ geschrapt. Dit is gebeurd omdat gebleken is dat deze grondslag in de AWBZ financieel moeilijk te beheersen was. In de Wmo heeft – volgens de parlementaire behandeling - dit begrip een heel specifieke betekenis. Deze betekenis wordt hier als begripsomschrijving gehanteerd en is overgenomen uit een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB 29-04-2009. LJN: BI6832). Het betreft met name verlies van zelfstandigheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer, de kerndoelstelling van de Wmo.

Verlies van zelfstandigheid en, met name, een gebrek aan deelname aan het maatschappelijk verkeer, kan een gevolg zijn van problemen die iemand heeft in zijn relatie met anderen, met zijn sociale omgeving. In dat geval is er sprake van een 'psychosociaal probleem' (TK 2004-2005, 30 131, nr. 3, p. 29).

Ad e.

De begripsomschrijving van het begrip “ mantelzorger” is ontleend aan de begripsomschrijving van “mantelzorg” in de wet (artikel 1, lid 1 onder b, van de wet): langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt

De belangrijkste kenmerken van mantelzorg zijn:

1. *Er is een bestaande sociale relatie tussen zorgvrager en zorgverlener;* De zorgbehoevende en de zorgverlener kennen elkaar. De sociale relatie kan heel uiteenlopend zijn. Het gaat niet alleen om de zorg voor gezinsleden en huisgenoten en zorg voor familieleden. Het kan ook gaan om zorg voor vrienden, burens en bekenden.
2. *Mantelzorg wordt niet in een georganiseerd verband verricht;* Het gaat om zorgverlening die niet beroepsmatig wordt verricht. Hierdoor is een goede begeleiding van de mantelzorger niet direct vanzelfsprekend. De mantelzorger moet, voor zover hier behoefte aan is, in beginsel zelf begeleiding regelen.
3. *Verrichten van mantelzorg is veelal geen bewuste keuze;* Omstandigheden zorgen er voor dat iemand er als het ware inrolt. Meestal heeft diegene vooraf geen idee hoelang de situatie gaat duren.
4. *Het verlenen van mantelzorg is nooit afdwingbaar;* Het verlenen van mantelzorg is geen (maatschappelijke) verplichting. Alleen als mantelzorgers aangeven de zorg zelf te willen leveren mogen indicatiestellers daar rekening mee houden bij het afgeven van het indicatiebesluit. Mantelzorg is daarmee per definitie indiceerbare zorg.

Ad f.

De Wmo geeft geen definitie van het begrip zelfredzaamheid. Volgens de regering biedt het normale taalgebruik hiervoor voldoende houvast, ook als interpretatiekader voor de rechterlijke macht. Een nadere omschrijving of een normering zou belemmerend kunnen werken voor het leveren van maatwerk en afstemming op de lokale en individuele omstandigheden aldus de regering (EK 2005-2006, 30 131, E, bijlage 1). In de toelichting op het amendement, dat heeft geleid tot invoering van de compensatieplicht (TK 2005-2006, 30 131, nr. 65) wordt onder zelfredzaamheid verstaan: “het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken”.

Ad g.

De Wmo geeft geen definitie van het begrip maatschappelijke participatie. Volgens de regering biedt het normale taalgebruik hiervoor voldoende houvast, ook als interpretatiekader voor de rechterlijke macht. Een nadere omschrijving of een normering zou belemmerend kunnen werken voor het leveren van maatwerk en afstemming op de lokale en individuele omstandigheden aldus de regering (EK 2005-2006, 30 131, E, bijlage 1). Echter in de nadere memorie van antwoord heeft de regering aangegeven dat het begrip "maatschappelijke participatie" dezelfde betekenis heeft als het begrip "deelname aan het maatschappelijk verkeer" (EK 2005-2006, 30 131, C, p. 59). Daarbij is aangegeven dat met maatschappelijk verkeer de omgang met personen en instanties buiten het directe eigen leefverband wordt bedoeld. Er wordt niet alleen bedoeld op maatschappelijk verkeer dat nodig is voor het levensonderhoud, zoals het doen van boodschappen, maar ook om de meerwaarde van recreatieve activiteiten en bezoeken van vrienden en kennissen.

In de toelichting op het amendement, dat heeft geleid tot invoering van de compensatieplicht wordt onder normale deelname aan het maatschappelijke verkeer in ieder geval verstaan (TK 2005-2006, 30 131, nr. 65):

- het kunnen voeren van een huishouden;
- het normale gebruik van een woning;
- het zich in en om de woning kunnen verplaatsen;
- het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting kan worden gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen;

- het kunnen ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het lokale sociaal-maatschappelijk leven.

Ad h.

Het gaat hier om direct of uit voorraad beschikbare voorzieningen, die met een minimum aan bureaucratie kunnen worden verstrekt. Daarbij valt te denken aan een scala van reeds bestaande of nog te ontwikkelen voorzieningen: collectief vervoer, scootermobielpools, algemene woonvoorzieningen als klussendiensten en voorzieningendepots, rolstoelpools en vrijwilligersdiensten. De verstrekingsprocedure is eenvoudiger dan bij individuele voorzieningen: een beperkte toegangsbeoordeling, geen formele beslissing (beschikking) en geen eigen bijdragen. In de regel gaat het om eenvoudige en veel voorkomende voorzieningen die bedoeld zijn voor incidenteel of kortdurend gebruik. Kenmerk van algemene voorzieningen is tenslotte dat zij altijd in natura verstrekt worden en nooit als financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget. Op verzoek zal er aan de aanvrager wel een beschikking kunnen worden afgegeven, zodat rechtsbescherming gewaarborgd is.

Ad i.

Algemene voorzieningen hebben in het kader van deze verordening voorrang op individuele voorzieningen. Waar mogelijk zal eerst een algemene voorziening worden aangeboden, waar nodig zal een individuele voorziening worden verstrekt. Hoe de keuze zal worden gemaakt tussen beide categorieën voorzieningen hangt uiteraard helemaal af van de individuele situatie van de aanvrager. Door het college vast te stellen beleidsregels zullen afwegingscriteria geven, verder kan een op de individuele situatie afgestemd medisch advies van belang zijn. De algemene voorzieningen, nu nog genoemd in de vorm van een primaat, kunnen uitgroeien tot voorliggende voorzieningen en op den duur uit deze verordening verdwijnen, wanneer zij zodanig functioneren dat zij gerekend kunnen worden tot de groep voorzieningen als maaltijdvoorzieningen en personenalarmering. Een ter uitvoering van artikel 4 Wmo genomen besluit moet in het individuele geval maatwerk zijn. Onder omstandigheden kan dit leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het college bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 Wmo bedoelde compensatieplicht (o.a. CRvB 10-12-2008, nr. 08/3206 WMO, CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO en CRvB 17-11-2009, nrs. 09/341 WMO e.a.).

Ad j.

De bevoegdheid voor het vragen van een eigen bijdrage of eigen aandeel in de kosten van een voorziening vloeit voort uit artikel 15 lid 1 van de wet. Deze kan op het inkomen worden afgestemd, zij het dat daarvoor op basis van artikel 15 lid 3 van de wet bij Algemene Maatregel van Bestuur nadere regels kunnen worden gesteld. Van deze bevoegdheid is gebruik gemaakt door middel van het vaststellen van het Besluit maatschappelijke ondersteuning. In dit Besluit wordt bepaald wat de ruimte is die gemeentebesturen hebben voor het vaststellen van eigen bijdragen, als ze daartoe willen overgaan.

Ad k.

Naturavoorzieningen zijn voorzieningen die niet in de vorm van enigerlei financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Daarbij kan worden gedacht aan verstrekking in huur, in bruikleen, in eigendom of in de vorm van dienstverlening.

Ad l.

Persoonsgebonden budget: een geldbedrag dat de aanvrager onder door het college bepaalde voorwaarden mag besteden aan een compenserende voorziening naar zijn keuze. Nadere uitwerking omtrent de relatie tussen diverse compenserende voorzieningen en daarbij behorende persoonsgebonden budgetten vindt plaats in het beleidsregels voorzieningen MO.

Ad m.

Een financiële tegemoetkoming is een geldbedrag dat is bedoeld om een bepaalde voorziening te verwerven. Het is niet per se een kostendekkende vergoeding, maar een bedrag, bedoeld als tegemoetkoming in de kosten.

Ad n.

Het is in het kader van de Wmo toegestaan in de Wmo-verordening te bepalen dat geen voorziening wordt toegekend indien de aangevraagde voorziening voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk is (CRvB 04-05-2011, nr. 10/6824 WMO). Die uitspraak ligt in de lijn van de jurisprudentie dat de weigeringsgrond "algemeen gebruikelijk" binnen de grenzen van de gemeentelijke zorgplicht in het kader van de WVG viel (zie CRvB 28-05-1999, nr. 98/5258 WVG, CRvB 28-05-1999, nr. 98/5364 WVG en CRvB 28-05-1999, nr. 98/5365 WVG).

Met het criterium algemeen gebruikelijk wordt volgens de CRvB beoogd te voorkomen dat het college een voorziening verstrekt waarvan, gelet op de omstandigheden van betrokken gehandicapte, aannemelijk is te achten dat deze daarover, ook als hij of zij niet gehandicapt was, zou (hebben kunnen) beschikken (zie o.a. CRvB 03-07-2001, nr. 00/764 WVG, CRvB 16-04-2008, nr. 06/4668 WVG en CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG).

Het college moet steeds onderzoeken of een voorziening ook algemeen gebruikelijk is voor de persoon als aanvrager (zie CRvB 17-11-2009, nr. 08/3352 WMO). De beoordeling of sprake is van een algemeen gebruikelijke voorziening voor de persoon als aanvrager ziet op het beantwoorden van de vraag of de aanvrager over de voorziening zou (hebben kunnen) beschikken als hij niet gehandicapt zou zijn geweest. Bij die beoordeling kunnen, zo blijkt uit de jurisprudentie, de volgende criteria een rol spelen:

- Is de voorziening gewoon te koop? (zie CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG);
- Is de prijs van de voorziening vergelijkbaar met soortgelijke producten die algemeen gebruikelijk worden geacht? (zie CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG);
- Is de voorziening specifiek voor gehandicapten ontworpen? (zie CRvB 25-06-2008, nr. 06/6907 WVG).

Het begrip "algemeen gebruikelijk" moet overigens niet worden verward met "gebruikelijke zorg", zoals dat onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten is geformuleerd in beleidsregels. Het begrip "gebruikelijke zorg" komt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning terug, zie hieronder, onder p.

Ad o.

Het begrip "meerkosten" hangt nauw samen met het begrip "algemeen gebruikelijk"; deze twee begrippen zijn elkaars tegenhangers. De meerkosten zijn de kosten, die in een direct oorzakelijk verband staan met het compenseren van de ondervonden beperking of het psychosociaal probleem, zoals die zijn genoemd in artikel 1, lid 1, onder g. achtste volzin van de wet. Een met de persoon als de aanvrager vergelijkbaar persoon zonder die beperking of dat psychosociale probleem heeft deze meerkosten per definitie niet, omdat daarvoor in diens situatie geen noodzaak is. Mede op de bestrijding van deze meerkosten, dus de kosten die voor een persoon als de aanvrager niet algemeen gebruikelijk zijn, is de wet gericht.

Ad p.

Het uitgangspunt van deze begripsomschrijving ligt in het Protocol Gebruikelijke zorg, zoals tot aan de invoering van de wet door het Centrum Indicatiestelling Zorg werd toegepast als verzameling beleidsregels voor de AWBZ-indicatiestelling voor huishoudelijke zorg. Het is op enkele punten aangepast om te voorkomen dat problemen die in de AWBZ met dit begrip speelden ook naar de wet overgaan. Zo is in plaats van 'volwassenen' de term 'meerderjarigen' opgenomen en is het begrip 'gemeenschappelijke huishouding voeren' vervangen door het begrip 'gemeenschappelijk een woning bewonen'.

Ad q.

De invoering van het persoonsgebonden budget maakt het opnemen van het begrip "budgethouder" noodzakelijk. De budgethouder is de persoon die de beschikking krijgt over het budget en over de besteding daarvan ook verantwoording af dient te leggen.

Ad r.

Deze begripsomschrijving volgt uit het Protocol Gebruikelijke zorg (zie toelichting ad p.) en is noodzakelijk omdat dit een in dit protocol gehanteerde term is die een specifiek betekenis heeft afwijkend van begrippen als gezin of gezamenlijke huishouding.

Artikel 2 Doelgroep

In dit artikel is de omschrijving van de doelgroep van deze verordening opgenomen. De omschrijving is rechtstreeks aan de wet ontleend (art. 1, lid 1, onder G, sub 4, 5 en 6) en is opgenomen om de verwijzingen in de verordening korter en beter leesbaar te maken. De zinsnede 'onverminderd het bepaalde in artikel 12' wordt gebruikt omdat voor de hulp in de huishouding een meer uitgebreide doelgroep geldt. Deze voorziening geldt ook voor sub 4 van art. 1, lid 1, onder G van de wet; het ondersteunen van mantelzorgers.

Artikel 3 Compensatieplicht

ad Lid 1

Zie algemene inleiding.

ad Lid 2

a- Een ter uitvoering van artikel 4 Wmo genomen besluit moet in het individuele geval maatwerk zijn. Onder omstandigheden kan dit leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het college bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 Wmo bedoelde compensatieplicht (o.a. CRvB 10-12-2008, nr. 08/3206 WMO, CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO en CRvB 17-11-2009, nrs. 09/341 WMO e.a.). In Rechtbank 's-Hertogenbosch 07-06-2010, nr. AWB 09/2976 WMO heeft de rechtbank geoordeeld dat het college geen maatwerk heeft geleverd door bij de afwijzing van een aanvraag om een woonvoorziening enkel en alleen aan te geven dat de woning volledig voldoet aan de minimale eisen die vermeld staan in het Handboek van Toegankelijkheid. Het college heeft naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende onderzoek verricht naar de compensatie van de beperkingen die belanghebbende ondervindt in zijn zelfredzaamheid op het gebied van het normaal gebruik van de woning en het zich kunnen verplaatsen in en om de woning, rekening houdend met zijn persoonskenmerken en behoeften.

b- Wat langdurig noodzakelijk is, is afhankelijk van de concrete situatie. Het kan, in tijd uitgedrukt, gaan om twee maanden, bijvoorbeeld bij mensen die in een terminaal ziektestadium verkeren. Het kan ook gaan om veertig jaar, in situaties waarin de beperking bijvoorbeeld aangeboren is en stabiel van aard is. Kenmerk is in beide genoemde situaties dat de ondervonden beperking, naar de stand van de medische wetenschap op het moment van de aanvraag, onomkeerbaar is. Er is dus redelijkerwijs geen verbetering te verwachten in de situatie van de aanvrager. In dit kader zal de prognose van groot belang zijn. Zegt de prognose dat de betrokkene na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag men van kortdurende noodzaak uitgaan. Bij een wisselend beeld, waarbij verbetering in de toestand periodes van terugval opvolgen, kan echter uitgegaan worden van een langdurige noodzaak. Een medisch advies speelt bij het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een langdurige noodzaak voor de betreffende voorziening een belangrijke rol. Voor langere tijd betekent in ieder geval dat wie tijdelijke beperkingen heeft, bijvoorbeeld door een ongeluk, terwijl vast staat dat de handicap van voorbijgaande aard is, niet voor een voorziening in het kader van deze verordening in aanmerking komt. Betrokkene kan een beroep doen op de hulpmiddelendepots van de Thuiszorgorganisaties die opgezet zijn in het kader van de AWBZ. Uit deze depots kan men twee maal drie maanden een hulpmiddel gratis lenen, welke periode kan worden verlengd, zij het dat dan huur is verschuldigd. Waar precies de grens ligt tussen kortdurend en langdurig ligt zal van situatie tot situatie verschillen.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, wordt gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij ontslag uit het ziekenhuis na een opname of bij een ontregeld huishouden. Om deze reden wordt een uitzondering gemaakt op het beginsel dat een voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn in het hoofdstuk over de huishoudelijke verzorging: art 16 van deze verordening.

c- Voorzieningen die in het kader van deze verordening worden verstrekt dienen naar objectieve maatstaven gemeten zowel adequaat als de meest goedkope voorziening te zijn. Met nadruk wordt hierbij gesteld dat met het begrip adequaat bedoeld wordt: volgens objectieve maatstaven nog

toereikend. Hoewel datgene wat de aanvrager als adequaat beschouwt mee zal moeten wegen in de beoordeling van het adequaat zijn van de voorziening, zal ook het criterium van het goedkoop zijn, de kosten van de voorziening, een rol spelen bij de uiteindelijke beoordeling van het al dan niet adequaat zijn van een voorziening. Het gaat immers om gemeenschapsgeld. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening meer adequaat maken, zullen in principe niet voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij kan een overweging zijn dat de bruikbaarheid van een voorziening niet alleen door technische en functionele aspecten bepaald wordt. Tevens is het denkbaar dat een product dat duurder is dan een vergelijkbaar product, langer meegaat en dus uiteindelijk goedkoper is. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moge het duidelijk zijn dat bij een verantwoord, maar ook niet meer dan dat, niveau dient te worden aangesloten. Het is uiteraard wel mogelijk een adequate voorziening te verstrekken die duurder is dan de goedkoopst adequate voorziening, mits de aanvrager bereid is het prijsverschil uit eigen middelen te betalen. Het begrip goedkoopst adequaat geeft het college mogelijkheden tot sturen binnen het beleid.

Artikel 4 Algemene weigeringsgronden

ad a.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarover een met de aanvrager vergelijkbare persoon, ook los van de beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Dit beginsel wordt al tientallen jaren tijd gehanteerd in de sociale wetgeving (AAW/WAO, voormalige Wet-Rea, WVG) en heeft tot een omvangrijke jurisprudentie geleid, die is vastgelegd in de definitie van dit begrip, zoals die is opgenomen in artikel 1, onder n. van deze verordening. Wat in een concreet geval algemeen gebruikelijk is, hangt dus in beginsel af van de aard van de gevraagde voorziening. Daarnaast speelt de – financiële- situatie van de aanvrager een rol, gezien in relatie tot de maatschappelijke normen op het moment van de aanvraag. Met name die financiële situatie van de aanvrager kan leiden tot een uitzondering op het beginsel dat geen algemeen gebruikelijke voorzieningen worden verstrekt. Uit de bovengenoemde jurisprudentie blijkt immers dat een dergelijke uitzondering zich voordoet als het inkomen van de aanvrager – mede ten gevolge van aantoonbare kosten ten gevolge van zijn beperking, onder het in diens situatie geldende bijstandsniveau dreigt te geraken. Een andere uitzondering is het ten gevolge van een plotseling optredende handicap moeten vervangen van zaken die nog niet zijn afgeschreven; dat zou zonder die handicap immers ook niet gebeuren.

ad b.

Een aantal wettelijke regelingen gelden als voorliggend voor de Wmo. De AWBZ, regeling Zorgverzekering en de, verordening leerlingenvervoer zijn hier voorbeelden van. Aan de andere kant kan de WMO weer als voorliggend voor met name de Wet werk en bijstand gezien worden.

ad c.

Hierbij gaat het om beperkingen die door de aanvrager eenvoudig en zonder meerkosten zelf kunnen worden gecompenseerd. Bijvoorbeeld als de beperking kan worden weggenomen door het meubilair op een andere wijze neer te zetten.

Ad d.

Deze afwijzingsgrond is bedoeld voor situaties waarin gebruikte materialen voor problemen zorgen. Het uitrustingsniveau voor sociale woningbouw is vastgesteld in het Bouwbesluit 2003. Woonvoorzieningen die op dat uitrustingsniveau worden verstrekt, zijn in beginsel van voldoende kwaliteit; duurdere of andere voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Een duidelijke begrenzing derhalve. Garages bijvoorbeeld vallen daarom niet onder dit niveau. Alleen in die gevallen dat bijvoorbeeld vanuit welstandstoezicht hogere eisen worden gesteld, kan het college hierop een uitzondering maken. Over de hiermee gepaard gaande kosten moeten in een concrete situatie afspraken gemaakt worden. Ook bij hulp bij het huishouden speelt deze bepaling een rol. Indien bijvoorbeeld aanzienlijk meer hulp wordt gevraagd vanwege het feit dat men in een veel grotere of meer luxe woning woont, geeft deze bepaling een duidelijke grens aan.

Ad e.

Voorheen was in de Wmo-verordening geregeld dat geen recht op een voorziening bestaat indien de aanvraag betrekking heeft op kosten die de aanvrager voorafgaand aan het moment van beschikken heeft gemaakt.

Naar het oordeel van de CRvB geeft het college een redelijke uitleg aan die bepaling als het college de bepaling uit de Wmo-verordening niet aan een belanghebbende tegenwerpt indien het college (CRvB 11-05-2011, nr. 09/4037 WMO-T):

- *vooraf uitdrukkelijk schriftelijk toestemming heeft gegeven; of*
- *de noodzaak, adequaatheid en passendheid van de voorziening en de gemaakte kosten achteraf nog kan beoordelen.*
De CRvB is van oordeel dat het enkele feit dat belanghebbende reeds is verhuisd niet zonder meer meebrengt dat daarna de noodzaak, adequaatheid en passendheid van de gevraagde voorziening niet meer kan worden vastgesteld. De CRvB acht niet uitgesloten dat het college op basis van een vaststelling van de beperkingen van belanghebbende en na inventarisatie van de door hen aangegeven belemmeringen in het gebruik van de oude woning ook zonder een huisbezoek, bijvoorbeeld aan de hand van een bouwtekening, kan beoordelen of belanghebbende belemmeringen ondervindt in het normale gebruik van die woning (CRvB 11-05-2011, nr. 09/4037 WMO-T).

ad f.

Onder f. wordt in dit artikel aangegeven dat de aanvraag geweigerd kan worden als het gaat om een vergoeding of verstrekking die reeds eerder heeft plaatsgehad, terwijl het de aanvrager verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid, dus niet indien de aanvrager geen schuld treft. Indien een ander aansprakelijk is voor het verloren gaan, dient bekeken te worden of het mogelijk is deze derde door de aanvrager hiervoor aansprakelijk te doen stellen om zodoende de kosten te kunnen verhalen. Indien in een woning een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. Indien bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan kan op dat moment geen beroep op deze verordening worden gedaan.

Ad g.

In de wet is geen specifieke bepaling opgenomen waaruit blijkt dat de compensatieplicht zich beperkt tot in de gemeente woonachtige personen, hoewel artikel 11 van de wet spreekt over ingezetenen. Dit artikel moet opgenomen worden om te voorkomen dat er aanvragen binnenkomen bij gemeenten waar de aanvrager niet woonachtig is. Aangesloten wordt bij de omschrijving uit het Burgerlijk Wetboek. Indien een aanvraag wordt ingediend door iemand die niet zijn hoofdverblijf heeft in de gemeente Nijmegen dan moet het college deze aanvraag op grond van de Algemene wet bestuursrecht (art. 2:3) doorzenden aan de gemeente waar hij wel zijn hoofdverblijf heeft.

Artikel 5   Beleidsregels en Financieel besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Deze verordening is een kaderregeling, nadere invulling van de criteria waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor een voorziening, de vorm waarin de voorzieningen worden verstrekt, de hoogte van het persoonsgebonden budget en de hoogte van de financiële tegemoetkomingen en de hoogte van de eigen bijdrage/eigen aandeel wordt door het college vastgesteld in de beleidsregels en het Financieel besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 6   Vorm voorziening

De voorziening kan in drie vormen worden aangeboden: in natura, als financiële tegemoetkoming en als persoonsgebonden budget. Daarbij geldt keuze vrijheid als het gaat om de keuze tussen in natura verstrekking en persoonsgebonden budget (zie art. 7). Wel kan het college over de vorm waarin voorzieningen worden verstrekt, nadere regels stellen.

Artikel 7 Vrijheid van keuze

Hierin wordt de keuzevrijheid tussen een persoonsgebonden budget en een naturaverstrekking uit artikel 6 van de wet verankerd in de verordening. De keuze vrijheid kan slechts worden beperkt door het college als daartegen overwegende bezwaren bestaan. Dat kan zijn omdat de aanvrager niet in staat wordt geacht om de vaak gecompliceerde boekhouding te voeren. Het college kan regels stellen om af te wegen in welke gevallen er sprake is van bezwaren van overwegende aard, die reden zijn om geen persoonsgebonden budget te verstrekken.

Naast deze keuzevrijheid bestaat er nog een tweede vorm van keuzevrijheid: namelijk de vrijheid om bij de voorziening in natura van hoofdstuk 3; hulp bij het huishouden te kiezen uit meerdere aanbieders.

Hoofdstuk 2. Vorm van te verstrekken individuele voorzieningen

Artikel 8. Financiële tegemoetkoming

Om te waarborgen dat de verstrekte financiële tegemoetkoming wordt besteed aan een noodzakelijke voorziening, en niet aan zaken die los staan van de doelen die met de wet worden beoogd, kunnen bij beschikking voorwaarden worden verbonden aan de verstrekking van een tegemoetkoming op grond van de wet. Deze bepaling, die moet worden gezien in relatie tot de bepalingen uit hoofdstuk 7 van deze verordening, biedt daartoe de mogelijkheid.

Artikel 9. Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget dient gezien te worden als een manier waarop een toegekende voorziening wordt verstrekt. De onder lid 1, onder a, van dit artikel genoemde bepaling spreekt dan ook voor zich en sluit aan op de bepaling in artikel 6 van de wet. Hierin is vastgelegd dat alleen bij toekenning van individuele voorzieningen in beginsel de keuze voor een persoonsgebonden budget moet worden geboden. Algemene voorzieningen vallen niet onder deze eis.

Onder b. is bepaald dat de hoogte van het persoonsgebonden budget is gekoppeld aan de tegenwaarde van de in de te verstrekken goedkoopst adequate voorziening. Er moet immers een referentiebedrag zijn, waarop het persoonsgebonden budget kan worden gebaseerd. "Goedkoopst adequaat" is een objectief vaststelbaar referentiepunt. Voorts kan een aanvullend bedrag worden vastgesteld voor de instandhoudingskosten van de voorziening. Bij het bepalen van de hoogte van het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden wordt aansluiting gezocht bij het tarief wat onder de AWBZ wordt gehanteerd (zie artikel 15). Voor de diverse soorten voorzieningen zal een nadere regeling moeten worden gegeven in de beleidsregels voorzieningen MO. Lid 1, onder c. bepaalt dat het college de omvang van een persoonsgebonden budget bepaalt. Het zal immers gaan om een veelheid van verschillende persoonsgebonden budgetten voor verschillende voorzieningen. Daarbij zullen, ter bevordering van de rechtsgelijkheid, eenduidige richtlijnen noodzakelijk zijn. Invulling van deze richtlijnen vindt plaats in de beleidsregels voorzieningen MO.

Lid 2 bepaalt dat in elk geval de belangrijkste aspecten van het persoonsgebonden budget in de toekenningsbeschikking worden vastgelegd. Het gaat om de omvang ervan (de hoogte van het budget), maar het kan ook gaan om de periode waarover het wordt toegekend. Het spreekt voor zich dat dergelijke beschikkingen uiterst zorgvuldig worden geformuleerd.

Lid 3. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding van gelden op grond van de wet, en heeft ook zelf de bevoegdheid om vast te stellen in hoeverre er wordt gecontroleerd of aanvragers hun persoonsgebonden budgets besteden conform de toekenningsvoorwaarden. Het is dus aan de raad en het college om te bepalen hoe die controle plaatsvindt en daarbij de afweging te maken tussen volledige controle en steekproefsgewijze controle. De raad kiest voor een steekproefsgewijze controle, waarbij een bepaald gedeelte van de toegekende persoonsgebonden budgetten wordt gecontroleerd via het opvragen van gegevens bij de budgethouders.

Mocht uit de controle blijken dat er aanleiding is het toegekende persoonsgebonden budget van de budgethouder terug te vorderen, dan dient de in hoofdstuk 7 genoemde procedure te worden gevolgd.

Artikel 10 Eigen bijdrage en eigen aandeel

Uit artikel 15 lid 1 Wmo volgt dat de gemeenteraad bij verordening kan bepalen dat een persoon van 18 jaar of ouder aan wie een individuele voorziening in natura of een persoonsgebonden budget is verleend, een eigen bijdrage of eigen aandeel is verschuldigd.

Wie een eigen bijdrage/aandeel is verschuldigd en voor welke individuele voorzieningen een eigen bijdrage of eigen aandeel verschuldigd is wordt vastgelegd door het college in het Financieel besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning met inachtneming van het (landelijk) Besluit maatschappelijke ondersteuning.

In art. 19 lid 1 van de Wmo is bepaald dat gemeenten bij financiële tegemoetkomingen zelf het eigen bijdrage of aandeel mogen vaststellen, opleggen en innen. Daarbij moet rekening worden gehouden met eerder aan de klant opgelegde eigen bijdragen of aandelen (anticumulatie) conform artikel 4.1 van het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning. Eigen bijdragen worden echter vastgesteld, opgelegd en geïnd door het CAK. Dit betekent dat de gemeente voor problemen worden gesteld als zij de hoogte van het eigen aandeel willen bepalen: daarvoor is inzicht nodig in de reeds door het CAK opgelegde eigen bijdragen.

Daarom zullen wij dan ook het CAK mandateren en machtigen tot het opleggen en innen van de eigen aandelen..

Hoofdstuk 3 Hulp bij het huishouden

Artikel 11 Vormen van hulp bij het huishouden

In artikel 4 lid 1 van de wet wordt het college opgedragen om voorzieningen aan te bieden ter ondersteuning van het voeren van een huishouden. In deze verordening wordt dit onderdeel opgesplitst in twee onderdelen. In hoofdstuk 3 van deze verordening gaat het om de voorziening "hulp bij het huishouden", in hoofdstuk 4 om "woonvoorzieningen". Bij het interpreteren van het begrip "voeren van een huishouden" is er van uitgegaan dat een persoon pas behoefte kan hebben aan hulp bij het huishouden indien dat huishouden in een voor hem geschikte woning is gesitueerd. Vandaar dat de onder de Wet voorzieningen gehandicapten bestaande woonvoorzieningen onder dit begrip zijn gebracht.

Onder de AWBZ werd gesproken van de functie huishoudelijke verzorging. Om aan te geven dat onder de Wmo sprake is van een eigen begrip wordt in deze verordening het begrip 'hulp bij het huishouden' geïntroduceerd.

Hulp bij het huishouden kan in drie vormen als voorziening worden aangeboden. Onder a. wordt genoemd de algemene voorziening; een snelle en eenvoudige dienstverleningsoplossing zonder veel administratieve rompslomp voor gemeente en aanvrager. Gedacht moet worden aan vormen van direct beschikbare hulp bij het huishouden vanuit bijvoorbeeld een wijksteunpunt, met name voor eenvoudige werkzaamheden, al dan niet op basis van een kortdurende hulpbehoefte. Het is aan een gemeente om te bezien of zij deze vorm van hulp bij het huishouden in hun verstrekkingenpakket wil opnemen.

Onder b. wordt genoemd de hulp bij het huishouden in natura. Ook hier gaat het om een vorm van persoonlijke dienstverlening, net als bij de onder a. genoemde vorm. Het verschil zit echter in de toekenningsprocedure, die meer op de persoon is afgestemd, en in de regel meer geschikt zal zijn voor de wat grotere en langduriger behoefte aan hulp.

Onder c. is genoemd het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden. Met dit persoonsgebonden budget moet de aanvrager zelf hulp inhuren.

Artikel 12 Primaat van de algemene hulp bij het huishouden

1.

In artikel 12 lid 1 wordt geregeld onder welke basisvoorwaarden men gebruik kan maken van een algemene voorziening voor hulp bij het huishouden, indien deze in de gemeente voorhanden is. In

aanmerking komen in eerste instantie personen met een aantoonbare beperking . Verder komen in aanmerking mantelzorgers in het kader van de zogenaamde respijtzorg. Het is daarbij niet de bedoeling van de wetgever dat het huishouden van de mantelzorger wordt overgenomen, maar overname van het huishouden van degene die de mantelzorg ontvangt is wel degelijk mogelijk. Algemeen aangeboden hulp bij het huishouden is in de vorm van een primaat in deze verordening neergelegd. Dat houdt in dat in eerste instantie wordt bezien of deze vorm van hulp bij het huishouden het probleem op adequate wijze kan oplossen.

2.

Als de in het vorige lid genoemde algemene voorziening onvoldoende adequaat is of niet aanwezig is, komt de individuele voorziening voor hulp bij het huishouden aan de orde. Lid 2 moet dus in samenhang met lid 1 worden gelezen. De individuele voorziening kan bestaan uit een voorziening in natura of uit een persoonsgebonden budget. Het college bepaalt wanneer iemand voor een persoonsgebonden budget in aanmerking kan komen. Deze criteria zijn vastgelegd in de beleidsregels voorzieningen MO.

Artikel 13   Gebruikelijke zorg

Bij het vaststellen van de aanspraak op hulp bij het huishouden wordt allereerst bezien of en in hoeverre eventueel andere personen binnen de leefeenheid zelf de problemen kunnen oplossen. Deze ontwikkeling is al onder de AWBZ-indicatiestelling in gang gezet vanaf het midden van de jaren '90 van de vorige eeuw. Voor zover de ondervonden problemen door middel van dergelijke gebruikelijke zorg kunnen worden opgelost, is er geen aanspraak op hulp bij het huishouden. In de door het college vast te stellen beleidsregels wordt bepaald hoe er rekening wordt gehouden met gebruikelijke zorg bij het vaststellen van een aanspraak op een voorziening voor hulp bij het huishouden.

Artikel 14   Omvang van de hulp bij het huishouden

Omdat hulp bij het huishouden uiteindelijk altijd in de vorm van dienstverlening zal worden verstrekt, moet de omvang in tijd worden vastgesteld. In de gemeente Nijmegen wordt gekozen om de omvang in uren. Dit geeft voor zowel gemeente als aanvrager duidelijkheid over de omvang van het aantal uren en de bekostiging daarvan.

Artikel 15   Omvang van het persoonsgebonden budget

Bij het bepalen van de hoogte van het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden wordt aansluiting gezocht bij het uurtarief van de door de gemeente gecontracteerde hulp bij het huishouden.

Jaarlijkse vastlegging houdt verband met prijsindexering, zoals genoemd in artikel 45.

Artikel 16

De criteria 'algemeen gebruikelijk' en 'langdurig noodzakelijk' zijn niet van toepassing op deze voorziening. Hulp in de huishouding kan immers ook voor een korte periode, bijvoorbeeld na een operatie, plaatsvinden.

Hoofdstuk 4   Woonvoorzieningen

Artikel 17   Woonvoorzieningen

De woonvoorziening kan worden verstrekt in vier hoofdvormen:

- Ad a. een algemene woonvoorziening. Hierbij moet worden gedacht aan een mogelijkheid om snel oplossingen voor vaak minder complexe woonproblemen te krijgen. Hierbij moet worden gedacht aan klussendiensten, snel beschikbare voorzieningen uit depot en mogelijk andere, nog te ontwikkelen voorzieningen;

- Ad b. een woonvoorziening in natura. Dergelijke woonvoorzieningen worden niet in de vorm van financiële tegemoetkoming, op individuele basis, verstrekt, bijvoorbeeld de losse tillift of een douchestoel;
- Ad c. een persoonsgebonden budget om een woonvoorziening te realiseren;
- Ad d. een financiële tegemoetkoming voor woningeigenaren die niet zelf huren en soms ook rechtspersoon zijn. Deze financiële tegemoetkoming wordt genoemd in artikel 7 lid 2 van de wet.
Daarnaast zijn er de wat minder frequent voorkomende voorzieningen:
- Ad e. een tegemoetkoming in verband met huurderiving, waarbij een maximum van zes maanden huurderiving geldt;
- Ad f. een tegemoetkoming voor de kosten van tijdelijke huisvesting, noodzakelijk door de aanpassing van de bestaande of nog te betrekken woning;
- Ad g. een tegemoetkoming voor het verwijderen van voorzieningen;
- Ad h. een tegemoetkoming voor de kosten van reparatie, keuring en onderhoud van een bestaande voorziening. Hier gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van een traplift.

Artikel 18 Primaat collectieve woonvoorzieningen en recht op individuele woonvoorzieningen

In eerste instantie zal worden bezien of een woonprobleem kan worden opgelost met een algemene voorziening. Deze voorziening heeft voorrang bij het zoeken naar een oplossing voor een voor de wet relevant woonprobleem, dus een probleem bij het normale gebruik van de woning, zie de toelichting op het amendement dat leidde tot artikel 4 van de wet (amendement Miltenburg c.s., 30 131, nr. 65). Als een algemene voorziening niet volstaat als oplossing ofwel niet aanwezig is in de gemeente, moet het probleem middels een individuele voorziening worden opgelost; dat kan zijn een woonvoorziening in natura of een persoonsgebonden budget.

Artikel 19 Soorten woonvoorzieningen

1.

Ad a.

Het college kan besluiten om een tegemoetkoming te verstrekken in de verhuis- en inrichtingskosten, indien verhuisd wordt naar een aangepaste of een goedkoper aan te passen woning dan de reeds bewoonde woning. Het college maakt de afweging tussen verstrekking van een tegemoetkoming in de verhuiskosten en een woningaanpassing. Een woonvoorziening, en dus ook een verhuiskostenvergoeding is, volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, alleen bedoeld voor situaties waarin de ondervonden problemen in direct oorzakelijk verband staan met bouwkundige of woontechnische aspecten van de te verlaten woning zelf. Omgevingsfactoren als lawaai, stank, onveiligheidsgevoelens, overlast et cetera zijn dus niet van belang. Uitgangspunt van het gemeentelijk beleid is dat zo goed mogelijk gebruik wordt gemaakt van de voorraad aangepaste woningen in de gemeente.

Ad b en c.

Een bouwkundige of woontechnische woningaanpassing is een aanpassing van de woning zelf, ter compensatie van de problemen die in de woning spelen ten aanzien van de bewoner met een beperking. Onder een woonvoorziening waarbij geen sprake is van een ingreep van bouw- of woontechnische aard zal in de praktijk met name een persoonsgebonden budget voor woningsanering i.v.m. CARA verstaan worden. Ook kan onder deze categorie worden begrepen hulpmiddelen voor baden, wassen en douchen welke niet nagelvast aan de woning zijn bevestigd, alsmede mobiele patiëntentliften. Deze laatste twee categorieën roerende woonvoorzieningen kunnen ook in de vorm van een voorziening in natura worden verstrekt, bijvoorbeeld in bruikleen of huur, zodat hergebruik mogelijk is.

Ad d.

Omdat met de Wet maatschappelijke ondersteuning niet wordt beoogd om het inhoudelijke beleidsterrein ten opzichte van de vervallen Wet voorzieningen te verbreden, noch om dat te versmallen, is de uitruimte als woonvoorziening opgenomen. Een uitruimte is een ruimte die op basis van het vervallen artikel 1, lid 1, onder e. van de Wet voorzieningen gehandicapten kan worden gedefinieerd als een verblijfsruimte, waarin een persoon die tengevolge van een beperking in de vorm van een ernstige gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont, zich kan afzonderen of

tot rust kan komen. Een zeer specifieke voorziening derhalve, die alleen op basis van een specifieke noodzaak en op basis van een specifieke beperking kan worden verstrekt. Het zal in de regel gaan om een kleine, veilige en prikkelarme ruimte.

Ad e t/m h.

Individueel maatwerk is hier geboden.

2.

Hier is geregeld dat een woonvoorziening niet alleen een woning kan betreffen, maar ook een woonwagen of woonschip.

Artikel 20 Verstreken individuele woonvoorzieningen

Al onder de Wet voorzieningen gehandicapten gold de regel dat bij een aanvraag voor een woningaanpassing eerst werd bezien of verhuizing naar een andere woning een oplossing kon bieden. Dit is het zogenaamde primaat van de verhuizing. In feite gaat het om een uitwerking van de regel dat in beginsel wordt gekozen voor de goedkoopst adequate voorziening. De mogelijkheid tot het hanteren van het primaat van de verhuizing is onder de Wet voorzieningen gehandicapten in de jurisprudentie erkend, zij het dat wel enkele duidelijke voorwaarden zijn gesteld. In de eerste plaats moeten de financiële gevolgen van de verhuizing voor de woonlasten binnen aanvaardbare financiële grenzen vallen, een eis die ook onder de wet gesteld kan worden. Verder moet duidelijk zijn dat de oplossing in de vorm van een verhuizing kan worden gerealiseerd binnen een uit het advies blijkende medisch verantwoorde termijn. Dat houdt dus in dat het college zicht moet hebben op de woningvoorraad om een indicatie te kunnen geven van de mogelijkheden om binnen die medisch verantwoorde termijn te kunnen verhuizen naar een geschikte aangepaste of goedkoper aan te passen woning. Ook diverse andere relevante aspecten, nader uit te werken in de gemeentelijke beleidsregels, kunnen, afhankelijk van de situatie een rol spelen bij de afweging omtrent het toepassen van het primaat van de verhuizing in een concreet geval.

Het primaat van de verhuizing wordt niet toegepast in de volgende situaties:

- Binnen medisch aanvaardbare termijn is geen adequate aangepaste woning of goedkoper aan te passen woning beschikbaar. Wat een medisch aanvaardbare termijn is wordt door de medisch adviseur bepaald en kan per individu verschillen. Bij de indicatie geldt dat het realiseren van bouwkundige woningaanpassingen of een verhuizing per direct noodzakelijk is en dat de geïndiceerde voorzieningen binnen een half jaar gerealiseerd dienen te zijn. Als deze termijn niet verantwoord is, wordt dit apart in het advies vermeld. De medisch adviseur wordt bij deze vaststelling betrokken.
- De hoogte van de woonlasten in de nieuwe situatie ten opzichte van de oude situatie zijn zo hoog dat daardoor de draagkracht van betrokkene wordt overschreden.
- In de oude woonomgeving is mantelzorg aanwezig die door de verhuizing verloren gaat. Bovendien is deze mantelzorg niet uitstelbaar (in de tijd).
- Er bestaat een medische contra-indicatie voor verhuizen, vast te stellen door de medisch adviseur. Daarnaast zou sprake kunnen zijn van specifieke persoonlijke omstandigheden waardoor verhuizen onaanvaardbare ingrijpende gevolgen heeft voor de persoonlijke en/of gezinssituatie van betrokkenen. Factoren die hierbij worden betrokken zijn onder andere de ligging van huidige en nieuwe woonruimte ten opzichte van belangrijke voorzieningen (school, winkels, vervoer) en werkplek, de tijd die iemand al in de buurt heeft gewoond, eigen woning of huurwoning. Nadrukkelijk dient het complete complex aan factoren en persoonlijke omstandigheden zoals deze hiervoor zijn genoemd te worden beoordeeld.

Artikel 21 Primaat van de losse woonunit

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten konden gemeenten woningaanpassingen duurder dan € 45.380,- onder bepaalde voorwaarden declareren bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Onder de Wet maatschappelijke ondersteuning vervalt deze mogelijkheid en zullen de kosten voor rekening van de gemeenten komen. Als het gaat om grote aanpassingen aan huurwoningen die opnieuw kunnen worden verhuurd voor de huisvesting van mensen met beperkingen, kan de investering over een langere periode afgeschreven worden. In gevallen waarin

dat niet speelt, wordt in principe uitgegaan van het primaat van losse woonunits. In situaties waarin de mogelijkheid in de concrete situaties bestaat, wordt aan gebruik van een dergelijke unit voorrang gegeven middels deze bepaling.

Artikel 22 Uitsluitingen

Een persoonsgebonden budget, een voorziening in natura of een financiële tegemoetkoming voor het treffen van voorzieningen wordt alleen verstrekt als het woonruimten betreft die als zelfstandige woonruimte in het kader van de Wet op de huurtoeslag ook als zodanig aangemerkt worden. Een uitzondering is aanpassingen aan woonschepen en binnenschepen; deze komt weinig voor en worden apart geregeld in het verstrekkingenbeleid. Verder worden geen woonvoorzieningen verstrekt in gemeenschappelijke ruimten van woongebouwen voor ouderen of gehandicapten of voorzieningen die in dergelijke gebouwen, ook in de wooneenheden, bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten kunnen worden meegenomen. *Uiteraard geldt de uitsluiting ook voor AWBZ-instellingen.*

Artikel 23 Hoofdverblijf

In tegenstelling tot de Wet voorzieningen gehandicapten wordt in de wet niet expliciet vermeld dat de gemeentelijke compensatieplicht alleen geldt voor de inwoners van de gemeente. Artikel 11 van de wet geeft echter wel een aanwijzing in die richting door vermelding van "ingezetenen", mede gezien het feit dat er met de wet geen inhoudelijke uitbreiding van de werking van de Wet voorzieningen gehandicapten is beoogd.

In eerste instantie geeft de gemeentelijke basisadministratie uitsluitel. Voor bepaalde gezondheidszorginstellingen geldt dat de bewoners een briefadres elders kunnen aanhouden. De gemeente waar de aanvrager van de voorziening daadwerkelijk verblijf heeft de verplichting tot compensatie van beperkingen. In het geval van AWBZ-bewoners heeft deze verplichting geen betrekking op de woonvoorzieningen. Het is noodzakelijk de zinsnede 'of zal hebben' op te nemen voor situaties waarin de aanvrager naar een andere gemeente wil verhuizen en in die gemeente een woning wil laten bouwen of aanpassen voordat deze daadwerkelijk wordt betrokken, zie ook artikel 24, onder b.

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten waren AWBZ-bewoners uitgesloten van het recht op woonvoorzieningen. Een bovenwettelijke uitzondering hierop werd door de gemeente Nijmegen gemaakt voor het zogenaamde logeerbaar maken van een woonruimte voor bezoek aan ouders of andere familieleden. Deze uitzondering was gebaseerd op de Verordening subsidie logeeradres gehandicapten. In deze verordening is het logeerbaar maken vanaf 2000 mogelijk gemaakt tot het maximum bedrag van destijds F.10.000,-. Dit bedrag zal als maximum worden overgenomen, na indexatie, in de beleidsregels.

Artikel 24 Weigeringsgronden

Om in aanmerking te komen voor woonvoorzieningen moet er een duidelijke samenhang zijn tussen de ondervonden woonproblemen en de beperking die men heeft. Aanvragen voor woonvoorzieningen die hun oorzaak vinden in andere factoren dan die beperking, kunnen worden geweigerd op grond van artikel 24.

1.

Ad a.

Onder a. wordt de verhuizing naar een inadequate woning genoemd als weigeringsgrond voor woonvoorzieningen. Niet de ondervonden beperking, maar de verhuizing naar een niet geschikte woning is dan de voornaamste oorzaak van de ondervonden problemen. Deze bepaling heeft voornamelijk betrekking op situaties waarin men gaat verhuizen zonder specifieke reden, maar gewoon omdat men daar zin in heeft. Uitzondering in deze bepaling is de zogeheten "belangrijke reden". Daarbij moet gedacht worden aan een verhuizing vanwege samenwoning, huwelijk of het aanvaarden van werk elders. Zie hiervoor ook artikel 25 van de verordening dat een nadere invulling geeft.

Ad. b.

Als een persoon met beperkingen verhuist, zal deze, in relatie tot die beperkingen, moeten zoeken naar een zo geschikt mogelijke woning. Het is niet de bedoeling dat men zo maar een ongeschikte woning kiest en vervolgens de rekening voor aanpassingen bij de gemeente indient. Met "verhuizen" wordt hier overigens niet alleen bedoeld op de feitelijke verhuizing, maar ook op alle onomkeerbare handelingen die normaal gesproken voorafgaan aan een verhuizing, zoals het tekenen van een koop-, huur- of erfpachtcontract, zie ook artikel 23, lid 1, waarin wordt bepaald dat het gaat om een situatie waarin men in de betreffende woning "zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben".

Voor de toepassing van deze weigeringsgrond geldt dat ook de gemeente ervoor zal moeten zorgen zicht te hebben op de aangepaste of makkelijk aan te passen woningvoorraad, niet alleen sociale huurwoningen, maar ook in de vrije sector en zondig het koopwoningenbestand. Daarnaast zal de gemeente haar burgers goed moeten informeren over de gang van zaken bij dit soort verhuizingen. Alleen dan kan worden gemotiveerd dat iemand al dan niet is verhuisd naar de voor zijn situatie meest geschikte woning.

Ad c.

Op basis van het feit dat voorzieningen op grond van de wet in hoofdzaak zijn gericht op het individu, worden in beginsel geen voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten van wooncomplexen verstrekt. Evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten gold, zijn er uitzonderingen gemaakt voor de in de verordening genoemde voorzieningen in gemeenschappelijk ruimten. De opsomming is limitatief, dat wil zeggen dat er niet meer hoeft te worden verstrekt dan er in de verordening is genoemd.

Ad d.

Bij de eerste groep gaat het om kinderen die vanuit het ouderlijk huis voor het eerst zelfstandig gaan wonen. Normaal gesproken wordt men geacht om hiervoor te reserveren; de verhuizing is immers voorzienbaar en algemeen gebruikelijk. De beperking voor deze groep betreft echter alleen het onderdeel verhuis- en inrichtingskosten (zie lid 2), voor de andere voorziening gaat het genoemde argument immers niet op.

Verhuizingen naar AWBZ- en andere zorginstellingen leiden ertoe dat de aanvrager buiten de doelgroep van de wet valt; deze mensen kunnen immers niet meer zelfstandig participeren, en hebben dus geen aanspraak op woonvoorzieningen.

Als er in de te verlaten woning geen problemen bij het normale gebruik van de woning werden ervaren, is de verhuizing naar de nieuwe woning kennelijk de oorzaak van de problemen en is men verhuisd naar een inadequate woning. In dergelijke situaties is er, evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten geen aanspraak op woonvoorzieningen, hetgeen al meermaals door de Centrale Raad van Beroep is bevestigd.

Ad e. en f.

Deze beperking zijn toegevoegd naar aanleiding van jurisprudentie.

2.

Zie ad d.

Artikel 25 Verhuizing bij verandering werkkring en wijziging van gezinsomstandigheden

Omdat in deze situatie de noodzaak tot het verhuizen volledig het gevolg is van een externe factor is er in deze verordening voor gekozen om deze uitzondering met name te benoemen. Hetzelfde geldt voor veranderingen als: gaan samenwonen, scheiden of verhuizing wegens het krijgen van kinderen. Het is een nadere invulling van het begrip belangrijke redenen uit artikel 24 onder a van de verordening.

Artikel 26 Terugbetaling bij verkoop

De Verordening Wet voorzieningen gehandicapten bevatte een zogenaamde anti-speculatiebepaling. Deze bepaling komt in deze verordening terug en heeft als doel het door de eigenaar laten terugbetalen van een deel van de waardevermeerdering, die het gevolg is van de aanpassing van de eigen woning op grond van de wet. De datum van de verkoop is daarbij bepalend, omdat op die datum reeds vaststaat wat de verkoopprijs van de woning en wat de meerwaarde van de aanpassing is. Het

is aan het college om te bepalen bij welk bedrag aan waardestijging van deze bepaling gebruik wordt gemaakt, aangezien er een afweging dient plaats te vinden tussen de kosten van het effectueren van deze bepaling (taxatie, administratieve lasten) in relatie tot de te verwachten baten.

Hoofdstuk 5 Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

Artikel 27 Vormen van te verstrekken voorzieningen

Ad a.

De collectieve vervoersvoorziening is al bekend in de vorm van het collectief vraagafhankelijk vervoer, zoals dat zich vanaf 1994 onder de Wet voorzieningen gehandicapten heeft ontwikkeld. Naast het collectief vervoer kan ook worden gedacht aan de mogelijkheden voor het opzetten van scootermobielpools, zoals in sommige verzorgingshuizen al op basis van de Wet voorzieningen gehandicapten gebeurde.

Ad b.

Individuele voorzieningen in natura kunnen bestaan uit een diversiteit aan voorzieningen die mensen in staat stellen zich te vervoeren, evenals onder de Wet voorzieningen gehandicapten. In het Verstrekkingenbeleid wordt uitgewerkt onder welke voorwaarden men voor een bepaald soort voorziening in aanmerking komt.

Ad c.

Belangrijkste aanvulling ten opzichte van de Wet voorzieningen gehandicapten is het persoonsgebonden budget. De vaststelling van de hoogte van het persoonsgebonden budget door het college wordt in de Beleidsregels voorzieningen MO uitgewerkt.

Artikel 28 Het recht op een algemene voorziening

Door deze formulering is bepaald dat louter de aantoonbare beperkingen van de persoon in relatie tot de beperkingen van de bestaande vervoerssystemen bepalend zijn voor de vraag of, en zo ja in hoeverre de aanvrager in aanmerking komt voor een voorziening ter zake.

Algemeen criterium om in aanmerking te kunnen komen voor een vervoermiddel is het een beperking niet kunnen gebruiken van het openbaar vervoer. Die regel stamt uit de aan de Wet voorzieningen gehandicapten voorafgaande AAW, en wordt in de praktijk beoordeeld door te kijken naar de loopafstand van een aanvrager (de bekende 800-metergrens).

Doordat de streekbus, bijvoorbeeld voor iemand met een functionele beperking niet toegankelijk is, heeft men recht op een vervoersvoorziening. Psychische problemen (men durft niet in een drukke bus, men is bang voor de trein) zijn daardoor in principe geen indicatie voor een vervoersvoorziening. Hier moet een adequate voorziening getroffen worden. Deze kan wellicht beter gevonden worden buiten de wet, door middel van een therapie waardoor de blokkade opgeheven kan worden. Is in zo'n situatie de problematiek op te lossen, dan was de problematiek tijdelijk en viel deze derhalve terecht niet onder de wet, bij gebrek aan een langdurige noodzaak. Anders wordt het als blijkt dat het probleem niet therapeutisch opgelost kan worden. Dan is wel een langdurige noodzaak aanwezig en zou wel een vervoersvoorziening verstrekt kunnen worden.

Artikel 29 Algemeen gebruikelijke vervoersvoorzieningen

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten is in de rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep bepaald dat het stellen van een inkomensgrens voor een forfaitaire tegemoetkoming in vervoerskosten niet in strijd was met de geldende zorgplicht. Iemand met een adequaat inkomen wordt geacht de kosten van het lokaal vervoer of bezit en gebruik van een auto zelf te kunnen dragen. In de beleidsregels en het financiële besluit wordt nader uitgewerkt welk inkomen als adequaat dient te worden beschouwd. Er is een duidelijke relatie met het begrip "algemeen gebruikelijk"; indirect worden de kosten van vervoer in relatie tot het inkomen algemeen gebruikelijk geacht.

Artikel 30 Omvang in gebied en in kilometers

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten is de zorgplicht voor vervoer beperkt tot verplaatsingen in het kader van het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving; de wet spreekt nu in artikel 4 lid 1, onder c. over "het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel". Dit lijkt nog beperkter te zijn dan de zorgplicht onder de Wet voorzieningen gehandicapten, maar aangezien met de Wet maatschappelijke ondersteuning niet is beoogd de reikwijdte van de Wet voorzieningen gehandicapten te beperken of uit te breiden, is er geen reden om aan te nemen dat de alleen de letterlijk lokale verplaatsingen onder de wet zullen vallen. Vandaar dat in artikel 26, conform de onder de Wet voorzieningen gehandicapten gevormde jurisprudentie, wordt uitgegaan van de eigen woon- of leefomgeving, met als uitzondering de bovenregionale zorgplicht, zoals die ook in de jurisprudentie is omschreven.

Sinds maart 2002 houdt de vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep onder de Wet voorzieningen gehandicapten in dat een vervoersvoorziening of een combinatie van voorzieningen de mogelijkheid moet bieden om op jaarbasis minimaal 1.500 kilometer af te leggen. Deze jurisprudentie wordt hier vastgelegd.

Artikel 31 Keuringskosten gehandicaptenparkeerkaart

De hoogte van de kosten van de verplichte medische keuring is zodanig dat de raad besloten heeft om deze kosten als individuele voorziening verband houdend met vervoer, op te nemen in de verordening. Wel is de beperking gemaakt dat het moet gaan om een toekenning van een gehandicaptenparkeerkaart.

Hoofdstuk 6 Rolstoelen.

Artikel 32 Diverse typen rolstoelvoorzieningen

Onder de Wet voorzieningen gehandicapten waren rolstoelen in de wet zelf als aparte categorie voorzieningen opgenomen. In de Wet maatschappelijke ondersteuning is dat niet het geval, maar aangezien met deze wet niet wordt beoogd het beleidsterrein ten opzichte van de voorafgaande Wet voorzieningen gehandicapten te verbreden of te versmallen, wordt de rolstoel gehandhaafd als de enige voorziening waarmee beperkingen bij het verplaatsen in en rond de woning in het kader van de wet gecompenseerd kunnen worden. Een definitie van een rolstoel is niet te geven, daarom wordt hier onder het begrip "rolstoel" een rolstoel begrepen te worden de rolstoel zoals iedereen die kent. Deze rolstoel kan zowel handbewogen als elektrisch aangedreven zijn. Een (elektrische)trippelstoel wordt niet als rolstoel beschouwd en wordt niet op grond van de wet verstrekt. De trippelstoel valt onder de door de Regeling Zorgverzekering te verstrekken voorzieningen. Een rolstoel kan zowel worden gebruikt als een verplaatsingsmiddel voor binnen als voor buiten. Primair doel van de rolstoel is het zittend verplaatsen, omdat lopend verplaatsen, ook met op grond van andere regelingen te verstrekken voorzieningen als looprekken, rollators, wandelstokken en krukken niet of onvoldoende mogelijk is. Kosten van onderhoud en reparatie van de rolstoel vallen eveneens onder de wet.

Voorzieningen die geen verband houden met het genoemde primaire verstrekingsdoel, het verplaatsen, omdat ze nodig zijn in verband met therapeutische doeleinden, worden niet op grond van de wet verstrekt. Hierbij valt te denken aan aanpassingen voor het gebruik van zuurstofapparatuur en andere aanpassingen. Bij accessoires gaat het uiteraard alleen om medisch noodzakelijke en niet-algemeen gebruikelijke zaken.

De sportrolstoel valt in het kader van deze verordening onder het begrip rolstoel. Onder de Wet voorzieningen gehandicapten was de sportrolstoel, meestal verstrekt in de vorm van een forfaitaire financiële tegemoetkoming, een bovenwettelijke voorziening die alleen op basis van de verordening werd verstrekt.

Bij artikel 32 is gekozen voor de mogelijkheden een rolstoel in de vorm van een algemene voorziening te verstrekken als het gaat om een rolstoel voor incidenteel gebruik. Deze rolstoelen voor incidenteel gebruik hoefden onder de Wet voorzieningen gehandicapten formeel niet te worden verstrekt, hoewel

dat in de praktijk wel vaak gebeurde. Deze optie geeft een regeling waarbij wel incidenteel noodzakelijke rolstoelen worden verstrekt, maar dan via een algemene rolstoelvoorziening.

Dit is geregeld onder a. Het betreft dan situaties waarbij soms een rolstoel nodig is, terwijl het dagelijks verplaatsen in en om de woning zonder rolstoel plaatsvindt. Het recht op een dergelijke rolstoel kan in die situaties ingevuld worden via een rolstoelpool waarop de betrokkene een beroep op kan doen. Hierdoor wordt voorkomen dat een groot aantal rolstoelen weinig frequent wordt gebruikt. De rolstoelen uit de rolstoelpool worden daarentegen wel frequent gebruikt. Uiteraard moet het daadwerkelijk mogelijk zijn een rolstoel uit de pool te lenen. De pool moet dan ook voldoende geschikte rolstoelen op voorraad hebben. Onder b. en c. betreft het de individuele rolstoel voor dagelijks zittend gebruik, terwijl onder d. de sportrolstoel wordt genoemd.

Artikel 33 Incidenteel, dan wel dagelijks rolstoelgebruik en sportvoorziening

In dit artikel is geregeld dat een aanvrager voor een rolstoel uit een rolstoelpool in aanmerking kan komen als het gaat om incidenteel gebruik van de rolstoel, terwijl een rolstoel in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget verstrekt zal worden als de rolstoel voor het dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning langdurig medisch noodzakelijk is. Geen rolstoel wordt verstrekt als hulpmiddelen als krukken, een rollator, of andere hulpmiddelen een voldoende oplossing bieden voor het verplaatsingsprobleem. Wel kan, als dit noodzakelijk is, een rolstoel verstrekt worden in aanvulling op dergelijke voorzieningen, mits het gebruik dagelijks noodzakelijk is. De nadere verstrekingscriteria worden vastgelegd in de beleidsregels.

Indien de rolstoel niet noodzakelijk is voor incidenteel gebruik, maar voor dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning kan de rolstoel verstrekt worden als voorziening in natura of als persoonsgebonden budget. Een rolstoel uit de rolstoelpool is dan immers geen adequate voorziening. Een sportvoorziening, in principe altijd te verstrekken als een persoonsgebonden budget, zal verstrekt worden als zonder de sportvoorziening sportbeoefening niet mogelijk is of zal zijn.

Artikel 34 Aanspraak op rolstoelvoorzieningen voor AWBZ-bewoners

Recht op een op grond van de AWBZ verstrekte rolstoel aan AWBZ-bewoners bestaat alleen indien de AWBZ-bewoner zowel de AWBZ-functie "verblijf", als de functie "behandeling" geniet in één en dezelfde erkende AWBZ-instelling. Als een AWBZ-bewoner niet aan deze voorwaarde voldoet, is er ook geen recht op een AWBZ-rolstoel, en zal er door de gemeente een rolstoel moeten worden verstrekt op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Onduidelijkheid kan ontstaan, wanneer een instelling met alleen erkenning voor de AWBZ-functie "verblijf" (bijvoorbeeld een verzorgingshuis) de AWBZ-functie "behandeling" als het ware inkoop bij een voor die functie wél erkende instelling. Het "verzorgingshuis met verpleegafdeling" is een veelvoorkomende situatie, waarin in de instelling wél beide AWBZ-functies kunnen worden "genoten", maar de instelling zelf geen erkenning heeft voor beide AWBZ-functies, maar alleen voor de functie "verblijf".

Het gevolg is dat er geen recht op een AWBZ-rolstoel bestaat in een dergelijke situatie, juist omdat beide functies op die verpleegafdeling niet door één en dezelfde erkende AWBZ-instelling worden verzorgd, maar door twee verschillende AWBZ-instellingen, waarbij de ene instelling gebruik maakt van de erkenning van de andere instelling.

Hoofdstuk 7 Het verkrijgen van voorzieningen en het motiveren van besluiten

Artikel 35 Wijze van aanvragen

In artikel 4:1 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk wordt ingediend, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Dat betekent dat er altijd een eerste handeling van de kant van de aanvrager noodzakelijk is: er moet eerst een aanvraag worden ingediend. Een persoon uit de doelgroep van deze wet kan dus niet verwachten dat vanuit de gemeente op eigen initiatief iets in zijn of haar richting wordt ondernomen. Er kunnen zich echter uitzonderingssituaties voordoen. Als een persoon uit de doelgroep bijvoorbeeld als gevolg van zijn medische situatie absoluut niet in staat is om zelf een aanvraag in te dienen kan het college dit

ambtshalve doen. Ook bij herindicatie kan sprake zijn van een ambtshalve aanvraag. Dat wordt mogelijk gemaakt in het tweede lid. In het eerste lid van dit artikel is bepaald dat de aanvraag plaats dient te vinden op een daartoe beschikbaar gesteld aanvraagformulier. De aanvraag in het kader van de wet die niet op het beschikbaar gestelde aanvraagformulier is ingediend, kan echter niet zonder meer buiten behandeling worden gelaten. De Algemene wet bestuursrecht bepaalt immers dat de aanvraag in ieder geval naam en adres van de aanvrager en een aanduiding van de beschikking die gevraagd wordt, dient te bevatten en verder ondertekend moet zijn. Jurisprudentie leert dat een ondertekend formulier, dat overigens niet is ingevuld, geaccepteerd dient te worden als de overige benodigde bescheiden daarbij zijn gevoegd. Het ligt voor de hand in een dergelijke situatie te verzoeken om aanvulling van de gegevens.

Artikel 36 Relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

Op basis van het amendement-Mosterd c.s. (kamerstuk nr. 30 131-54) is in artikel 5, lid 2, onder a. van de wet opgenomen dat de gemeenteraad bij verordening regels moet vaststellen omtrent de wijze waarop de toegang tot individuele voorzieningen in samenhang met voorzieningen op het gebied van wonen en zorg als bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten is geregeld. Gezien de toelichting op dit amendement, waarbij is vermeld dat lid 2, onder a. ertoe strekt dat “de gemeente bepaalt hoe achter één loket de samenhang van toegang tot voorzieningen krachtens deze wet met toegang tot zorgvoorzieningen krachtens de AWBZ of toegang tot voorzieningen op het gebied van wonen is geregeld”, wordt bedoeld op de zogenaamde één-loketgedachte. Wetsbepaling en toelichting lopen echter enigszins uit elkaar, omdat in de wetsbepaling “voorzieningen op het gebied van wonen en zorg als bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten” gebundeld (als vallend onder de AWBZ) worden genoemd, terwijl in de toelichting op het amendement waarop de wetsbepaling is gebaseerd onderscheid wordt gemaakt tussen toegang tot zorgvoorzieningen krachtens de AWBZ en toegang tot voorzieningen op het gebied van het wonen. Verder wordt er, zoals hierboven al geciteerd, in de toelichting geen onderscheid meer gemaakt tussen raad en college, slechts “de gemeente” wordt genoemd. Praktisch gezien zal de concrete uitvoering van activiteiten in het zorgloket en de werking ervan een typische uitvoeringsactiviteit zijn, dus naar zijn aard vallen onder de verantwoordelijkheid van het college. De door de raad vast te stellen verordening beperkt zich daarom tot het aanwijzen van een loket, waarbij de nadere uitwerking daarvan via het college geregeld moeten worden.

Artikel 37 Inlichtingen, onderzoek, advies

Lid 1 onder a. en b. van dit artikel in de Verordening bepaalt dat het college bevoegd is de aanvrager op te roepen in persoon te verschijnen en te ondervragen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en te laten onderzoeken en/of ondervragen door een of meer daartoe aangewezen deskundigen. Dit alles met de beperking dat dit in het belang moet zijn van de aanvraag.

Lid 2

Afdeling 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht, geeft in een vijftal artikelen enige algemene bepalingen over (externe) advisering. Artikel 3:5 lid 1 Algemene wet bestuursrecht geeft aan dat in deze afdeling onder adviseur verstaan wordt: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan.

In tegenstelling tot hetgeen er was bepaald in de Wet voorzieningen gehandicapten is in de wet niet geregeld dat er een adviseur benoemd moet worden. Advies zal in het kader van de uitvoering van de wet echter onontbeerlijk zijn. Het college kan aan een onafhankelijke medisch adviseur om advies vragen als zij dit nodig acht of als de aanvrager hierom verzoekt bij wijze van second opinion.

Een afwijzing om medische redenen kan uiteraard alleen maar op basis van een medisch advies. Met name wanneer de aard van de aandoening niet echt duidelijk is, is advies onontbeerlijk; soms kan een op het oog eenvoudige aanvraag leiden tot een stroom van verdere aanvragen, zonder dat duidelijk is wat iemand mankeert. Dat kan bij verstrekking van voorzieningen zelfs tot invaliderende effecten voor de aanvrager en onnodige kosten voor de gemeente leiden. Dit probleem speelt in het bijzonder bij een aantal zogeheten (medisch) moeilijk objectiveerbare aandoeningen (m)moa's. Tot slot vraagt het college advies, indien dit overigens gewenst wordt geacht. Het zal duidelijk zijn dat hier een scala aan argumenten op te voeren valt. Door deze bepaling is het echter te allen tijde mogelijk om advies te vragen. Het is verstandig hierbij te (kunnen) motiveren waarom advies

gevraagd wordt, met het oog op een eventuele beroepsprocedure, waarin dit een rol zou kunnen spelen.

Lid 3:

Deze bepaling spreekt voor zich; het is duidelijk dat gegevens inzake de medische toestand, het inkomen, de woonsituatie en allerlei andere gegevens noodzakelijk kunnen zijn om een aanvraag te kunnen beoordelen. Er is een duidelijke praktische samenhang met artikel 35 lid 1 van deze verordening, inzake het gebruik van een door het college te verstrekken formulier. Door middel van gebruik van een formulier kunnen de procedures inzake de gegevensverstrekking worden gestroomlijnd.

Uiteraard moet er niet meer worden opgevraagd dan noodzakelijk is voor het nemen van een besluit op de aanvraag, zie hieromtrent ook artikel 4:3 Algemene wet bestuursrecht. Weigert de aanvrager echter de voor het nemen van het besluit noodzakelijke gegevens te verstrekken, dan rest het college niets anders dan de aanvraag volgens de procedure van artikel 4:5 Algemene wet bestuursrecht buiten behandeling te laten.

Ten aanzien van het omgaan met de – vaak privacygevoelige – gegevens moet de gemeente rekening houden met de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Lid 4 geeft aan dat bij de advisering gebruik gemaakt moet worden van de zogenaamde ICF-classificatie van de Wereld Gezondheidsorganisatie. Deze bepaling is in de verordening opgenomen naar aanleiding van de toelichting op amendement 65, waarin staat: “Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.”

Mede omdat bij de indicatiestelling van de diverse functies in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten eveneens van deze classificatie gebruik wordt gemaakt kan het gebruik van de ICF-classificatie afstemming tussen de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en deze wet vergemakkelijken.

Met lid 5 wordt het voor het college mogelijk gemaakt om een adviesorgaan aan te wijzen die een second opinion kan geven. Dat zal met name het geval zijn als bezwaar gemaakt wordt tegen de afwijzing van een voorziening en het niet wenselijk is om de adviesvraag opnieuw bij de medisch adviseur voor te leggen. Hiermee wordt een verdere waarborg voor onafhankelijke en zorgvuldige medische advisering gegeven.

In de beleidsregels voorzieningen MO dient het college nader te regelen in welke gevallen medisch advies wordt gevraagd. Bij eenvoudige aanvragen en bepaalde voorzieningen is het vragen van advies aan de medisch adviseur niet altijd noodzakelijk. In die gevallen kan dat ook gebeuren door daartoe opgeleide deskundigen die in dienst van de gemeente zijn.

Artikel 38 Samenhangende afstemming

In artikel 5, lid 2, onder b. van de wet is vastgelegd dat de raad in de verordening bepaalt op welke wijze de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend afgestemd wordt op de situatie van de aanvrager. Deze bepaling is bedoeld om, naast de toepassing van algemene bestuursrechtelijke zorgvuldigheidseisen, de inhoud van de voorzieningen zelf, vanuit cliëntperspectief, in samenhang te bezien. Evenals het genoemde in de toelichting op artikel 36 van deze verordening, gaat het hier naar zijn aard om uitvoeringsbeleid, daarom is een specifieke onderzoeksverplichting aan het college opgelegd.

Artikel 39 Wijzigingen in de situatie.

Het spreekt voor zich dat wijzigingen in de situatie gemeld dienen te worden in al die gevallen dat zij van invloed zijn op de verstrekte of te verstrekken voorzieningen.

Artikel 40 Intrekking van een besluit tot verlening van een voorziening

Duidelijk is, dat verstrekking van voorzieningen gebonden is aan voorwaarden. Het is in verband met het kenbaarheidsvereiste, verwoord in de passage “waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed zijn op het recht op een voorziening”, van groot belang om de beschikkingsvoorwaarden duidelijk te vermelden in een beschikking. Het is daarom raadzaam om een belanghebbende te wijzen op de voorwaarden die het recht op de voorziening met zich meebrengen. Daarnaast is het belangrijk in de beschikking ook expliciet te wijzen op de verplichting om wijzigingen in de situatie aan het college door te geven. Mocht er sprake zijn van een, om wat voor reden dan ook, ten onrechte toegekende voorziening, dan vergemakkelijkt een duidelijke formulering in de beschikking een eventuele beëindiging of terugvordering van (het recht op) een voorziening, omdat de betrokkene zich dan niet kan beroepen op onbekendheid met de feiten.

Artikel 41 Terugvordering

De wet bevat geen bepalingen omtrent terugvordering van voorzieningen, wat reden is om deze mogelijkheid op te nemen in de verordening, omdat er anders geen juridische basis is om voorzieningen terug te vorderen. Indien er, naar later blijkt, ten onrechte is uitbetaald of geleverd (voorziening in natura) is, kan het college de voorziening geheel of gedeeltelijk terugvorderen. Het besluit tot herziening van het recht op de voorziening en de daaraan gekoppelde terugvordering biedt echter geen executoriale titel, zoals bijvoorbeeld in de Wet werk en bijstand het geval is bij terugvordering. Er is wel sprake van een civielrechtelijke vordering op grond van onverschuldigde betaling waarvoor het Burgerlijk Wetboek, boek 6 artikel 203 e.v. de wettelijke basis biedt. Aan de gerechtelijke procedure zijn kosten verbonden, met name in gevallen waarin de vordering hoger is dan € 5.000,- en dus een procedure met procureurstelling bij de rechtbank noodzakelijk is. Bij lagere bedragen kan een eenvoudige dagvaardingsprocedure bij de kantonrechter gevolgd worden, zonder verplichte procureurstelling.

Het ligt voor de hand dat van de terugvorderingmogelijkheid in ieder geval gebruik wordt gemaakt indien er aan de zijde van de aanvrager sprake is van verwijtbaarheid. Wanneer deze dus bewust verkeerde gegevens heeft verstrekt, bijvoorbeeld over zijn inkomen. Ook kan terugvordering van een voorziening in natura aan de orde zijn wanneer de aanvrager in gebreke blijft zijn eigen bijdrage binnen de gestelde termijn en na aanmaning te voldoen. Daarnaast kan van de terugvorderingsmogelijkheid gebruik worden gemaakt als een belanghebbende het toegekende bedrag aan PERSOONSGEBONDEN BUDGET niet (geheel) heeft besteed aan het bestemde doel.

Het is raadzaam vooraf een inschatting te maken van de kosten en te verwachten baten, gezien de mogelijke kosten van een civielrechtelijke procedure. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar de kosten van inschakeling van een procureur, maar ook naar mogelijke invorderingskosten, zoals de kosten van inschakeling van een deurwaarder.

Wanneer blijkt dat een financiële tegemoetkoming of een gemaximeerde vergoeding binnen zes maanden na de uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor deze is verleend, kan deze betaling ook worden teruggevorderd. Het gaat hierbij om voorzieningen waarbij de uitbetaling van de tegemoetkoming of de vergoeding aan de aanschaf van de voorziening voorafgaat. Bij woningaanpassingen zal dit in de regel niet voorkomen omdat de uitbetaling pas dan plaatsvindt nadat de woningaanpassing is uitgevoerd. Artikel 41 is dus niet van toepassing op woningaanpassingen.

Artikel 42 Verrekening

Artikel 4:93 lid 1 Awb bepaalt dat verrekening van een geldschuld met een bestaande vordering slechts geschiedt voor zover in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien. In de toelichting op artikel 4:93 Awb wordt aangegeven dat verrekening slechts kan plaatsvinden indien daarvoor in bijzondere wetgeving een voorziening is getroffen.

Artikel 4.8 Besluit maatschappelijke ondersteuning geeft de gemeenteraad de bevoegdheid tot het verrekenen van een geldschuld krachtens de Wmo met vorderingen op grond van de Wmo of de WWB. Op grond hiervan kan de gemeente bijvoorbeeld de eigen bijdrage voor verblijf in maatschappelijke opvang of vrouwenopvang op grond van de Wmo verrekenen met de bijstandsuitkering die belanghebbende van de gemeente ontvangt (Staatsblad 2010, 260, p. 6).

Artikel 4.6 Besluit maatschappelijke ondersteuning geeft het CAK de bevoegdheid tot het verrekenen van de eigen bijdrage met geldschulden op grond van de Wmo of de AWBZ.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen.

Artikel 43 Hardheidsclausule

Artikel 43 bepaalt dat het college in bijzondere gevallen ten gunste van de aanvrager kan afwijken van de bepalingen van deze verordening, en dus niet van de in de wet zelf genoemde bepalingen. Zonodig wordt hierbij advies ingewonnen. Dit afwijken kan alleen maar ten gunste, en nooit ten nadele van de betrokken persoon met beperkingen of de eigenaar van de woonruimte. Bij de woningeigenaar, bijvoorbeeld een corporatie kan gedacht worden aan een situatie waar het van belang is dat een woonruimte ook langer dan zes maanden leeg staat, omdat bijvoorbeeld bekend is dat een persoon met beperkingen voor wie de aangepaste woning uitermate geschikt is, op het punt staat om uit een revalidatiecentrum te worden ontslagen. In die gevallen kan het doelmatiger zijn om een langere periode een tegemoetkoming in de huurderiving te verstrekken. Verder is met nadruk gemeld: in bijzondere gevallen. Het gebruik maken van de hardheidsclausule moet beschouwd worden als een uitzondering en niet als een regel. Het college moet in verband met precedentwerking dan ook duidelijk aangeven waarom in een bepaalde situatie van de verordening wordt afgeweken.

Artikel 44 Beslissing college in gevallen waarin de verordening niet voorziet

In de verordening worden algemene regels gegeven over wie, in welke situatie voor een voorziening in aanmerking komt. Verdere uitwerking gebeurt in de beleidsregels. Desondanks kan het voorkomen dat ook in een niet benoemde situatie een voorziening verstrekt dient te worden. Met deze bepaling wordt het voor het college mogelijk gemaakt om in dergelijke situaties een beslissing te nemen.

Artikel 45 Indexering

Deze bepaling, maakt het mogelijk alle bedragen, genoemd in het op de verordening gebaseerde beleidsregels, te indexeren. Indexering voor de meeste van de op deze verordening gebaseerde normbedragen vindt plaats volgens het CBS-prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De Algemene Maatregel van Bestuur bepaalt dat ook de bedragen van de eigen bijdragen jaarlijks aan de hand van de prijsindex voor de gezinsconsumptie worden gewijzigd bij ministeriële regeling. Het ligt voor de hand wijzigingen in bedragen in deze verordening tegelijkertijd hiermee door te voeren.

Artikel 46 Evaluatie

Op grond van dit artikel dient het gemeentelijk beleid jaarlijks geëvalueerd te worden. Dat beleid omvat zowel het algemene beleid, zoals door de raad neergelegd in de verordening, als het uitvoeringsbeleid, dat onder de bevoegdheid van het college is neergelegd in beleidsregels. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft, bijvoorbeeld omdat het voorzieningenniveau te hoog of te laag blijkt te zijn, dient de evaluatie te leiden tot aanpassing van de verordening of van de beleidsregels.

Artikel 47 Inwerkingtreding en citeertitel

Deze bepaling spreekt voor zich.